

$\frac{3}{4} \in \mathbb{C} \quad \hat{A} \frac{3}{2} \in \hat{A}$
 $\hat{O} \quad \hat{A} \quad \hat{A} \frac{1}{4} \in \hat{O} .$

$\hat{s} \hat{a} \hat{z} \hat{O} \quad \hat{A} \frac{3}{4} \quad \hat{E} \quad \hat{E}^{\text{TM}} \hat{h} \hat{O} \quad \hat{n} \hat{i} \hat{A}$
 $\hat{A} \hat{a} \hat{w} \quad \hat{A} \frac{3}{4} \quad \hat{A} \quad [\hat{E} \quad \hat{w}],$
 $\hat{E} \frac{3}{2} \quad \hat{A} \quad \hat{E} \quad \hat{A} \quad \hat{w}.$

Свети пророк Данило приводи Пресв. Богородици свт. Данила II, архиеп. Србског
(деталј ктиторске фреске у Цркви Богородице Одигитрије,
у Пећској патријаршији, четврта деценија XIV в.).

МѢСЯЦЪ ДЕКЕМВРІЯ ВЪ К-Й ДЕНЬ.*1

ПАМЯТЬ ЙЖЕ ВО СТЫХЪ ОЦА НАШЕГѦ ДАНИЛА
[ВТОРАГО], АРХІЕПІКПА СЕРБСКАГО.*2

НА МАЛѢЙ ВЕЧЕРНИ.

[На Гдн, возвѣхъ:] стѣхѣры стѣителю,*3 на д, гласъ а.

[Пѣ: Нѣныхъ чинѡвъ:]*4

Нѣнымъ чинѡмъ поревновѡвъ ѣси, * стѣителю данїиле, * на землї же
вѣгонѡсе, * ѡсцѣенъ создѡвъ гавнїлѡ ѣси, * ѡ жилище стѣагѡ дхѡ: *
тѣмже тѡ оубѣлѡемъ, * ѡ стѣбе твое днесь чѣстнѡ, * радѡющеѡ,
празднѡемъ оуспѣнїе. [Дважды.]*5

Нѣныхъ чинѡвъ радѡванїе, * ѡ на землї архїереемъ похвалѡ, *
осцѣенникѡмъ слава, * данїиле премѡдре, * монашествѡующымъ
правнѡ ѡ цркви оутвержденїе. * тѣмъ тѡ мѡлимъ: * не ѡскѡдѣн
спомоществѡвѡ намъ, * притекаѡущымъ ѡ ѡблѡбызѡущымъ ракъ мощей
твоихъ.

*1 Како би се служба св. архиеп. Данилу II служила заједно само са службом Предпразништва рођења Христова, и уколико св. Игњатије Богоносац није храмовни или месни празник, његову службу пренети на Мало повечерје или сасвим изоставити, пошто се Пренос његових моштију празнује за нешто више од месец дана – 29. јануара. Службу св. праведног оца Јована Кронштадског служити дан раније – 19. децембра, по глави св. ап. и јев. Јована Богослова од 26. септембра.

*2 Ова служба се у „Србљаку“ налази на стр. 211-222, издање: Св. Архиеп. Синод СПЦ, Београд 1986. год. (у даљем тексту: први изворник). Овде је преузимамо са сајта „Ортлиб“, где је прослеђена у електронском виду од монаха Германа из Србије. Текст је и од нас подвргнут граматичкој (привођење нормама савремене руске редакције црквено-словенског језика) и другој редакцији. Текст смо накнадно прегледали и упоредили са текстом службе објављеним тзв. царском ортографијом на сајту „Осанна“ према ранијем издању: „Книга Србљаку, содржащая въ себе богослужебная молебная правила святымъ сербскаго рода“ – Белградъ, 1861. – лист 173-178 об. (у даљем тексту: други изворник). Текст службе тзв. гражданским шрифтом постоји и у тзв. руским „Зеленим минејима“ – Минея декабрь. ч. 2, стр. 105-120, Издательский совет РПЦ, Москва 2002.

*3 одавде на даље, у изворнику: стѣомѡ.

*4 подобан додат према (очигледности и) сличним местима у савременим руским издањима.

*5 наш додатак, нема у изворнику.

На нѣсѣхъ водворѣа, * прїимѣ нынѣ хвалѹ чѣдъ твоихъ, ѿче, *
 Празднѹющихъ чѣстнѡ пѣмать оуспѣнїа твоегѡ, * ѿ дѣждь
 [исполнѣнїе]*⁶ ѿхъ прошѣнїамъ, * молиа прилѣжнѡ прѣчѣтѣй мѣри бжїей,
 * спїсѣа ѡ бѣдъ дѣшамъ нашимъ. **Глѣва, глѣсъ ѿ. Самоглѣсенъ:**

Бжїтвеннаа блгѣть въ пѣмати оуспѣнїа твоегѡ, * ѡсѣнѣюща
 прїтекающа къ рацѣ моцѣй твоихъ, * недѣговъ исцѣлѣнїе
 подавѣетъ: * спїителю ѿче данїиле, * молиа ѡ дѣшѣхъ нашихъ.

И нынѣ, предпразднствѣ, [глѣсъ тѡйже:

Пойте гдѹ рѡждшемдѣа ѡ дѣвы: * воспойте пѣснь вѡинства нѣнаа,
 * земнїи восплецийте рѣкѣмъ: * бгѣ бо въ члѣвѣцѣхъ, * члѣвѣкъ бгѣ
 воздаѣнемъ. * се тѣинство совершаѣетъа намъ днѣсь, * црѣ ѿилевъ хрїтѡсъ
 прїходитъ.]

На стїхѡвнѣ: стїхїры, глѣсъ ѿ.

[Пѡ: Дѡме ѿвфрѣдовъ:]*⁷

Дѡмъ дѣховный ѡвїса данїилъ, * поспѣшенїемъ блгѣти стѣгѡ дхѣ: *
 дѣмже нынѣ сошѣдшѣа * того воспоемъ.

**Стїхъ: ѿцѣнницы твоѣ ѡблекѣтѣа въ правдѣ, * ѿ прѣвнїи твоѣ
 возрадѣютѣа.*⁸**

Радѣса, данїиле, * спїителѣй похвалѡ, * ѿцѣнникѡмъ славо, *
 монахѡмъ правнло, * црѣкѣ оутверждѣнїе.

**Стїхъ: восхваляѣтѣа прѣвнїи во славѣ, * ѿ возрадѣютѣа на лѡжахъ
 своихъ.*⁹**

Прїимѣ нынѣ пѣнїе * чѣдъ твоихъ, ѿче, * ѿ подавѣй любѣцымъ тѣ
 * ѡбвѣчнаа прошѣнїа.

Глѣва, ѿ нынѣ, предпразднствѣ, глѣсъ тѡйже:

Дѡме ѿвфрѣдовъ, * граде стѣй, * [прѣрокѡмъ славо,]*¹⁰ * оуѣраснѣ
 дѡмъ, * въ нѣмже бжїтвенный раждѣетѣа.

⁶* додато према другомъ изворнику и руским „Зеленимъ минејима“, а испуштено у првомъ.

⁷* подобанъ додато према сличнимъ местима у савременимъ рускимъ издањима.

⁸* Пс. 131,9.

⁹* Пс. 149,5.

¹⁰* испуштено у изворнику, додато према сличнимъ местима у савременимъ рускимъ издањима.

Тропа́рь [сѣ́и́телю, гла́сѡ гѣ:

ЧѸдо гавѣ́вса и́звѣ́щеніа:

Сла́ва, и́ ны́нѣ, предпра́зднства, гла́сѡ а́:

Готѡ́внса, видле́еме, * Ѡвѣ́рзнса всѣ́мѡ, ѡ́деме:]

[Пи́саны на вели́цѣи́ веча́рни.]

НА ВЕЛИ́ЦѢИ́ ВЕЧА́РНИ.

По́емѡ: Блѣ́женѡ мѸжѡ, а́-и́ а́нтіфо́нѡ.

На Гдѣ́и, возвѣ́ахѡ: стѣ́хѣры на и́: предпра́зднствѸ гѣ, и́ сѣ́и́телю ѡ́.

[Стѣ́хѣры предпра́зднства, гла́сѡ а́. Самогла́сны [а́натѡліа]:*¹¹

Предпра́зднствѡмѡ, лю́дїе, хрѣ́тово рѣ́штвѡ, * и́ возне́сше о́умѡ кѡ
видле́емѸ, вознесѣ́мса мы́слию: * и́ о́усмо́тримѡ дѣ́лѸ дѸше́вными
ѡ́чєсы, * и́дѸщю́ роди́ти кѡ верте́пѣ всѣ́хѡ гдѣ́и и́ бѣ́а на́шегѡ. * ѡ́гѡже
и́ѡсифѡ видѣ́вѡ чѸдѣ́сѡ вели́чєствѡ, * мнѡ́ше члѣ́вѡка зрѣ́ти, * ѡ́акѡ мѡ́нца
пелє́нами повнѡ́ема, * пора́зумѣ́ваше же Ѡ́ вєцє́й бѣ́а бы́ти и́стиннагѡ, *
пода́ющагѡ дѸша́мѡ на́шымѡ вє́лію мѡ́тъ.

Предпра́зднствѡмѡ, лю́дїе, хрѣ́тово рѣ́штвѡ, * и́ о́умѡ возне́сше кѡ
видле́емѸ, вознесѣ́мса мы́слию: * и́ о́узримѡ кѡ верте́пѣ вє́ліє
пѡ́анствѡ: * Ѡвѣ́рзєса во ѡ́демѡ, * Ѡ́ дѣ́вы чѣ́тыѡ бѣ́лѸ прои́сходѡщѸ, *
соверше́нѡмѡ сѡ́и́и то́иже кѡ вѣ́штвѣ́и и́ члѣ́вѡчєствѣ́и. * тѣ́мже воззовѣ́мѡ: *
сѣ́и́и бѣ́же, ѡ́че безнача́льный: * сѣ́и́и крѣ́пкѣ́и, сѣ́и́и воплотѣ́вннѡ: * сѣ́и́и
безсмє́ртный, о́утѣ́шительный дѸше́. * тѣ́ще сѣ́аѡ, сла́ва тѣ́вѣ́.

Слы́ши, нѣ́бо, и́ вѣ́дши, землє́: * сє́ во сѣ́и́и и́ сло́во бѣ́а и́ ѡ́ца́, *
прихо́дитѡ роди́тисѡ Ѡ́ ѡ́троковѣ́цы неискѸсомѸжныѡ, *
блѣ́говолє́нїемѡ роди́вшагѡ ѡ́гѡ безстра́стнѡ, * и́ содѣ́и́ствѡмѡ сѣ́агѡ дѸа́.
* видле́еме, готѡ́внса: * Ѡвѣ́рзи вратѡ́, ѡ́деме: * ѡ́акѡ сѡ́и́и бы́вѡетѡ, ѡ́же
не бѣ́: * и́ содѣ́тель вє́лѡ тѡ́вари на́здѡетсѡ, * пода́и́ мѡ́рѸ вє́лію мѡ́тъ.]

^{11*} делѡе служѡе Предпразништѡ роѣ́нѡ Христоѡ (који́ нисѡ дати́ у кориштєним изѡорницима) да́емо према́ текстѸ из: **МННІА Мѣ́сѡщѸ дѣ́вємѣ́рїи**. Московский Сретєнский монасты́рь, издательство „Правило веры“, Москва 1997. Рєпринтнѡе воспроизѡедєніє изданиѡ: **КІѢКІ**. Вѡ тѣ́пографїи кїєѡ-пєчѣ́рскѡй мѡ́ры. мѡ́чг гѡда́ (1893.). (с допѡлнєніѡми). стр. 331-354.

Стїхїры стїителю данїїлѸ, гласъ ѿ:

[ПѠ: Кїи ми похвѧльными вѣнцѧ:]^{*12}

Кїи ми похвѧльными вѣнцѧ * оубѧзѧмъ стїителѧ; * стїенства
вѣнѣцъ, * бл҃гочѣтїѧ оуправленїе, * свѣтлое цр҃кве сѣрбскїѧ
оукрашенїе, * истѣчникъ вжѣтвенныхъ исцѣленїй неисчерпаемый, * пролїтїе
дарѡвъ дх҃овныхъ, * рѣкѸ многихъ чдѣсъ, * веселѧщю сѣрбскю зѣмлю
теченїми, * данїїла тѣплаго предстѧтелѧ нашегѡ и хранїтелѧ;

Кїи ми смиренными оустнѧми * воспоїмъ стїителѧ; * дївнаго въ
чдѣстѣхъ и безплѣтныхъ сожїтелѧ, * ѡстїеннаго столпѧ цр҃кве
сѣрбскїѧ неподвїжима, * ѣдѧ побѡрника и веселїе землїи нашеѧ, * правды
правнло, * сиротѧмъ подѧтелѧ, * ѡбїдимыхъ застѸпника * и больнымъ
врачѧ безмѣдна;

Кїи ми всехвѧльными вѣнцѧ * воспоїмъ и составнмъ ликѡвѧнїе * въ
чѣтнѣмъ праздницѣ твоегѡ оупенїѧ, іерарше; * ѡбѧче дх҃овнѡ
празднѡще, мѡлимсѧ тїи: * молїи вѣкѸ всѣхъ, * дарѡвати побѣдѸ
правослѧвнымъ на сопротївнымъ: * тебе бо тѣпла мл҃твенника ко^{*13} вѣщѣ
стажѧхомъ, * подающемѸ мїрѸ вѣлію мл҃ть.

Кїи ми похвѧльными добрѡтами * воспоїмъ: во архїереехъ слѧвнаго, *
въ^{*14} вѣрѣ великаго и пеленѧхъ доброразѸднаго, * во оученїи
ѧзыка слѧдкаго, * оученїемъ сѣрбскю цр҃ковь ѡбогѧщѧща стрѸжми словесъ
своїхъ; * тѣмъ мѡлимъ тѧ, * стїителю хр҃тѡвъ данїїле, * молїсѧ хр҃тѸ
бг҃Ѹ и пресѣѣй бѣѣ, * да избѧвнмсѧ ѡ вѣдъ мл҃твами твоїми.

Кїи ми дх҃овными пѣсньми * воспоїмъ: архїереѧ, * оученїемъ къ
вѣгоразѸмїю всѣхъ настѧвльшаго, * истѣчника чдѣсъ пречѸдна и
оучителѧ премѸдра, * столпѧ непоколебїма патрїаршескїѧ лѧвры, * и всеѧ
сѣрбскїѧ землїи оудобрѣнїе, * и твѣрдое защиценїе, * и мл҃твенника ѡ
дѸшѧхъ нашихъ;

Глѧва, гласъ ѿ:

^{12*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{13*} измењено према чешњем облику у савременим руским издањима, а у изворнику: кѧ.

^{14*} измењено према чешњем облику у савременим руским издањима, а у изворнику: во.

Архїереевѡ похвалѣ, * сщ҃енникѡмѡ оукрашенїе, * кѡ бг҃ѣ мл҃твенника
непрестѡннаго, * истѡчника ч҃дееѡ прензѡвѣльна, * днесь любовїю
сошѣдшесѡ, сѣрсекїй (на)рѡде, * іерарха данїила похвалимѡ * ѡ ч҃тнѣмѡ мѡщи
ѣгѡ ѡбстоѡще, лѡвжеемѡ*¹⁵ ѡ рцеемѡ: * радѣшесѡ архїерее данїиле,
свѣтїльниче свѣтлыи, * ѡзарѡ ѡзрѣдное достоѡнїе, * *кн҃зи ѡ люди
твоѡ,*¹⁶ * ѡ нїхже непрестѡннѡ хр҃стѣ молїесѡ, * даровѡтнї ѡмѡ мїрное
жнтїе, * да всѡ ч҃тнѡе твоѡе оуспенїе любовїю почитеемѡ.

[**И** нынѣ, предпрѡзднства, глаесѡ ѡ:

Воспрїимнї, видлееме, бж҃їю мнѡтропѡлію: * свѣтѡ бо незаходїмый въ
тѡевѣ родїтисѡ прїходїтѡ. * аг҃гли, оуднїкїтесѡ на нѣсї: * чл҃вѣцы,
прослѡвїте на землї: * волскнї, ѡ персїды преслѡвнїи дѡрѡ прїнесїте: *
пѡстырїе, свнрѡюще, трнстѡе пѣнїе слѡдѡвѣ воспѡйте: * всѡкое дѡхѡнїе да
хвалїтѡ вседѣтелѡ.]

Входѡ. Прокїменѡ днє. Чт҃енїѡ трнї сщ҃їтелесѡ.*¹⁷

Прїтчей чт҃енїе [главѡ ї ѡ ѡ].

Амѡть прѣнагѡ сѡ похвалѡми, ѡ блг҃венїе гд҃не на главѣ ѣгѡ.
Бл҃женѡ чл҃вѣкѡ, ѡже ѡбрѣте прѣмїрѡсть: ѡ смертенѡ, ѡже оувѣдѣ
рѡзѡмѡ. Лѡчше бо сїѡ кѡповѡтнї, нѣжели злѡта ѡ сребрѡ
сокрѡвнїца. Ч҃тнѣнїшѡа же ѣсть кѡменїи мнѡгоцѣннїхѡ, всѡ же ч҃тнѡе
недостѡннѡ ѣѡ ѣсть. Долготѡ бо днїи, ѡ лѣта жнвѡтѡ въ деснїцѣ ѣѡ: въ
шѡнїцѣ же ѣѡ богѡтѡство ѡ слѡва. ѡ оуѡтѡ ѣѡ ѡсходїтѡ прѡвѡда, закѡнѡ
же ѡ мл҃ть на ѡзыцѣ нѡснтѡ. Послѡшѡйте оуѡбо менѡ, ѡ чѡда, ч҃тнѡѡ бо
рекѡ: ѡ блженѡ чл҃вѣкѡ, ѡже пѡтнї моѡ сохрѡнїтѡ: ѡсходї бо моѡ, ѡсходї
жнвѡтѡ, ѡ оуѡготовлѡетсѡ хотѣнїе ѡ гд҃ѡ. Сегѡ радн молїѡ вѡсѡ, ѡ
предлѡгѡю моѡ глаесѡ сыновѡмѡ чл҃вѣческнмѡ: ѡкѡ ѡзѡ прѣмїрѡсть
оуѡтрѡнхѡ, совѣтѡ, ѡ рѡзѡмѡ ѡ смѡслѡ ѡзѡ прїзвѡхѡ. Моѡ совѣтѡ ѡ
оуѡтѡверждѡнїе, моѡ рѡзѡмѡ, моѡ же крѣпѡстѡ. ѡзѡ менѡ лѡбѡщнѡѡ лѡблїѡ,

^{15*} или: лѡвызеемѡ.

^{16*} дѡто нѡїпрїблїжнїе другѡм извѡрнїку. У прѡм извѡрнїку: лѡдн ѡ стѡдо твоѡе, а у рускнм „Зеленнм мннїеїма“ само: лѡдн твоѡе.

^{17*} текст Парнмїїѡ се не дѡе у прѡм извѡрнїку.

ищущи же мене ѡбращѣтъ блѣтъ. Разумѣйте оубо несловиви
коварство, ненаказанни же прилагайте срѣца. Послушайте мене и пакы,
чтнѣа бо рекѣ, и ѡверзѣ ѡ оустѣхъ правдѣ: ѣакѡ истинѣ побѣдѣа
гортѣнь мой, мерзки же предо мною оустны лживыа. Съ правдою вси
глѣолы оустѣ мои хъ: ничтѣже въ нихъ стрѣпотно, ниже развраченно. Бѣа
права сѣтъ разумѣвающимъ, и прѣста ѡбръѣтающимъ разумъ. Научѣ бо
вѣсѣ истинѣ, да бѣдетъ ѡ гдѣ надежда вѣша, и исполнитѣа дѣа.

Премѣрости соломѣновы чтѣнїе [главы ѿ, ѡ и ѡ].

 стѣ прѣнагѡ каплютъ премѣрость: оустнѣ же мудрей мудрыхъ
вѣдаѣтъ блѣтъ. Оустѣ мудрыхъ побѣдѣа премѣрости, правда же
избавлѣетъ ихъ ѡ смѣрти. Скончавшѣа мѣжѣ праведнѣ, не
погибнетъ надежда. Сынъ бо праведенъ раждаѣтѣа въ живѣтъ: и во блѣгахъ
своихъ плодъ правды ѡбѣметъ. Свѣтъ праведнымъ всегда, и ѡ гдѣ
ѡбращѣтъ блѣтъ и славу. Ѧзыкъ мудрыхъ дѡбраа свѣстѣ, и въ срѣцѣ ихъ
почѣетъ мудрость. Любитъ гдѣ преподаваа срѣца, прѣдѣти же ѣмѣ вси
непорѣчни въ пѣти. Мудрость гдѣа просвѣщѣетъ лице разумнагѡ.
Постигѣетъ бо желающимъ ю, прѣжде даже разумѣти ю: и оудѣбѣ оузритѣа
ѡ любящихъ ю. Оутреневакыи къ ней не оутрѣдѣтѣа: и бѣдѣ ѣа ради,
вскорѣ безъ печѣли бѣдетъ. ѣакѡ достѣнныхъ ѣа сама ѡвходитъ ищущи: и
во стезѣхъ ѣа ѣавлѣетѣа имъ блѣгопрїемнѣ. Мудрости никогдаже
ѡдолѣетъ слово. Снхъ ради и рачитѣль бѣхъ доброты ѣа: и возлюбѣхъ ю,
и поискахъ ѡ юности моеа: И взыскахъ невѣстѣ приквѣти себѣ, ѣакѡ
всѣхъ вѣка возлюбѣ ю. Таѣница бо ѣсть вѣжѣа хитрости, и
ѡбръѣтѣтельница дѣлѣ ѣгѡ. Трѣдѣ ѣа, сѣтъ добродѣтели: цѣломудрїю же
и разумѣ тѣа оучитъ, правдѣ и мужествѣ, ихъже потребнѣе ничтѣже ѣсть
въ житїи члѣкѡмъ. Ѧще же и многагѡ некудѣства желѣетъ ктѣ, вѣстѣ
дрѣвнаа, и бѣти хотѣщаа раземѣтритъ: Свѣстѣ и зѣнитѣа словѣсѣ, и
разрѣшенїа гаданїи: знаменїа и чѣдѣа проразумѣетъ, и свѣтїа времѣнъ
и лѣтѣ: и всѣмъ совѣтннкѣ ѣсть блѣгъ, ѣакѡ безсмѣртїе ѣсть въ ней, и
блѣгослѣвїе во ѡбщѣнїи словѣсѣ ѣа. Сегѡ ради бесѣдовахъ ко гдѣ и
помолѣхъ ѣмѣ, и рѣхъ ѡ всегѡ срѣца моего: Бже ѡцѣсѣ, и гдѣ млѣти,

сотвори́вый всѧ́ сло́вомъ твои́мъ, и́ мѹ́дростію твоёю оустро́нный члѣ́къ: да вла́детъ бы́шими ѿ тебе́ тва́рьми, и́ да оуправля́етъ міръ въ прѣ́ей и́ пра́вдѣ: да́ждь ми́ твои́хъ прѣ́то́лвхъ присѣ́дѣцѹ́ премѣ́ростъ, и́ не ѿлѹ́чи мене́ ѿ ѿтрово́къ твои́хъ, ѣ́къ ѡ́зъ ра́бъ тво́й, и́ сы́нъ раба́ни твоёѧ́. Послѣ́ и́ съ нѣ́съ ѿ сѣ́гъ жили́ца твоёгѡ́, и́ ѿ прѣ́то́ла сла́вы твоёѧ́, да сѹ́щи со мно́ю на́чи́тъ мѧ́, что́ бѣ́годо́дно ѣ́сть пре́д тобо́ю: и́ наста́витъ мѧ́ въ ра́зумъ, и́ сохрани́тъ мѧ́ въ сла́вѣ́ своёй. Пемышлѣ́ніѧ́ бо сме́ртныхъ всѧ́ бо́злѣ́ва, и́ погрѣ́шительна о́умышлѣ́ніѧ́ ѡ́хъ.

Премѣ́рости соломѡ́новы чтѣ́ніе [главы́ ѧ́, ѡ́, ѡ́ и́ ѡ́].

Похвала́емѹ́ прѣ́вникѹ́, возвеселя́тсѧ́ лю́діе: безсме́ртіе бо ѣ́сть па́мать сѣ́гѡ́, ѣ́къ ѿ гѧ́ познава́етсѧ́, и́ ѿ члѣ́къ: и́ о́годна гѧ́вн дѹ́шѧ́ сѣ́гѡ́. Возлюбѣ́те о́убо, ѡ́ мѹ́жіе, мѹ́дростъ, и́ поживѣ́те: восхо́щѣте сѧ́, и́ наказани́ бѹ́дете: нача́ло бо сѧ́ любви́, и́ соблюде́ніе зако́на. Почтѣ́те премѣ́ростъ, да во вѣ́ки црѣ́вѣте. Возвѣ́щѹ́ ва́мъ, и́ не скрѣ́ю ѿ ва́съ та́инъ бѣ́жихъ: ѣ́къ то́й мѹ́дрости наста́вникъ ѣ́сть, и́ мѹ́рыхъ и́справитель, и́ всѧ́комѹ́ смы́слѹ́ и́ дѣ́лѹ́ хитре́цъ. И́ всѣ́мъ смы́сламъ на́чи́тъ мѹ́дростъ: ѣ́сть бо въ не́й дѹ́хъ ра́зумнъ и́ сѣ́тъ, и́ сѧ́ніе свѣ́та приносѹ́щнагѡ́, и́ ѡ́бразъ бѣ́гости бѣ́жѧ́. Та́ дрѹ́ги бѣ́жѧ́ и́ прѣ́роки оустро́летъ: бѣ́голе́пнѣйши же ѣ́сть сѧ́нца, и́ па́че всѧ́кагѡ́ сотворѣ́ніѧ́ свѣ́здъ: свѣ́тѹ́ сосѹ́жда́ема ѡ́бръѣ́таетсѧ́ пе́рвѣйши. Та́ о́угожда́ющихъ сѧ́ ѿ болѣ́зней и́збѧ́ви и́ наста́ви на стѣ́зѣ́ прѣ́вѣѧ́. Да́де и́мъ ра́зумъ и́мѣ́ти сѣ́тъ, и́ сохрани́ ѧ́ ѿ лова́щихъ, и́ по́двигъ крѣ́покъ пода́де и́мъ: да ра́зумѣ́ютъ ве́и, ѣ́къ си́льнѣ́е всегѡ́ ѣ́сть бѣ́гоѹ́тіе. И́ никогда́же пре́мо́жетъ сло́ва мѹ́дрости, ни́же пре́йде́тъ сла́ва ѡ́блѣ́чающн сѹ́дъ. Реко́ша же въ себѣ́, помы́слившѧ́ непра́веднѡ́: насѣ́льствѹ́емъ прѣ́вномѹ́, и́ не поща́дѣ́мъ прѣ́бства сѣ́гѡ́, ни о́ура́мѣ́мъ сѣ́дѣ́нъ стѧ́рости многолѣ́тны. Бѹ́детъ бо на́мъ крѣ́пость зако́нъ: и́ о́ловѣ́мъ прѣ́внаго, ѣ́къ недѡ́денъ на́мъ ѣ́сть, и́ проти́ветсѧ́ дѣ́ломъ на́шимъ, и́ понѡ́ситъ на́мъ ѡ́паде́ніе зако́на, и́ ѡ́блѣ́четъ на́мъ согрѣ́шѣ́ніѧ́ наказáніѧ́ на́шегѡ́. Возвѣ́щѧ́етъ на́мъ ра́зумъ и́мѣ́ти бѣ́жѧ́, и́ ѡ́трока гѧ́вн себѣ́ и́менѹ́етъ. Бы́сть на́мъ на ѡ́блѣ́ченіе помы́шлѣ́ніѧ́ на́шимъ, и́ та́жекъ на́мъ ѣ́сть,

и видимъ, ѿкъ неподобно инымы житїе ѿгѡ, и измѣнены стѣзи ѿгѡ. Вѣ поруганїе вѣнїхомса ѿмѡ, и оудалѣетса ѡ пѡтѣй нашинъ ѿкъ ѡ нечистѡтѣ, и влѣжитѣ послѣднѣя прѣвнѣхъ. Оувидимъ оубѡ ѡще словеса ѿгѡ истинна сѣть, искѡсимъ, ѿже свѣвѣаютса ѿмѡ. Руганїемъ и мѡкою истѡжемъ ѿгѡ: да разумѣемъ крѡтость ѿгѡ, и искѡсимъ безслѡбство ѿгѡ: смѣртїю безѡбразною ѡбѣдимъ ѿгѡ, вѣдетѣ бо погѣщенїе ѡ словеса ѿгѡ. Сїѡ помыслиша, и прельстїишасѣ: ѡслѣпї бо ѿ слѡва ѿхъ. и не разумѣша тѣннѣ вѣїихъ, и не развѣдїша, ѿкъ ты сїѡ бѣх ѿдїнъ, живѡтѣ и мѣѣи и смѣрти влѣсть, и спїсѣѣи во времѣ скорби, и иже вѣлѣѣи ѡ всѣкагѡ слѡ. Щѣдрѣ и млѣтвѣхъ, и даѣ прѣвнѣнымъ своимъ влѣтъ, и своєю мѣшцею гѡрдымы прѡтѣвлѣѣсѣ.

На лїтїн: стїхїры стїхителю, глѣсѣ ѿ. Самоглѣны:

Свѣтлѡ днѣсь црѣковь сѣрбскаѣ оукрашѣетса, * и радѣетса зѡвѣщи: * оуѣснїсѣ моѡ добрѡта пѣче всѣхъ: * стїхителѣмъ бо красѡтѣ, * слѣвнѣи данїилѣ, вѣзїде на нѣсѣ кѣ црѣю, * всѣми црѣтѣвѣющеѡ.

Прїидїте оубѡ празднолюбѣцы, * правослѣвнѣхъ собѡри, * и принесѣмъ ѿмѡ пѣнїѣ и похвалѣи, зѡвѣще: * ѡ стїхителѣи добрѡто и сѣрбскаѣ хвалѡ, * молїсѣ хрѣтѡ бѣх * иже вѣвѣтїи хрѣтонменїтѣѡ лїудїи ѡ всѣкѣѣи скорби, * и спїстїи дѡшы нашаѣ.

Дѡѣвѣннѣѣ влѣтъ * стїхителѣ тѣѡ показѣ, * и оучїтелѣ иже рѣднѣ дѣвїи. * тѣѣмже мрѣкѣ нечѣстїѣ ѡблїчїлѣ сїѡ, * лїудїи бѣгѡразумїѣ оучѣнѣми просвѣтїлѣ сїѡ, * стїхителю бѣгомѡдре данїилѣ, * архїерѣѣмъ слѣва и красѡтѣ, * рѡдѡ же сѣрбскомѡ и всѣмъ вѣлѣхъ сїѡ иже вѣстѣнѣѣ ѡбразѣ оучѣнїѣ. * дерзновѣнїе и мѣѣѣ ко хрѣтѡ бѣх, * тогѡ прїсѣнѡ молїи спїстїсѣ дѡшѣамъ нашымъ.

Дѡблѣстѣи тѣвоїхъ, щїѣннѣ ѡѣѣ данїилѣ, * плѡдѣ оуѣснїи вѣрнѣхъ сїѣѣ. * ктѡ бо слыша безмѣрнѡе тѣвоѣ смїренїе, * и тѣрпѣнїю не оудивїтсѣ; * и ѣже кѣ нїцѣымъ тѣхѡсть, * и [кѣ]¹⁸ скорѣѣцѣымъ мїлованїе. * вѣѣ бо бѣолѣпнѡ наѣчїлѣ сїѡ, * стїхителю, ѡѣѣ данїилѣ, * и

^{18*} додѣто прѣма сличнїм мѣстїма у сѣвременїм рускїм издаѣнїѣма.

ны́нѣ на нѣсѣхъ, * неѡбладѣемымъ вѣнчавѣа вѣнцѣмъ, * молѣ хрѣтѣ бѣа и пресѣѣю вѣѣ ѡ дѡшѣхъ на́шихъ. **Глѣва, глѣсѣ ѿ:**

Ты ѣси па́стырь до́брый и о́учитель тѣплый, * сѣ́нтелю, Ὡче дани́ле, * тѣ̀ всегда хва́лаще вопі́емъ ти: * тво́ю оукра́си бѣѣ црѣковь, * и мѣ́ре своеѣ чѡдотво́рный ѡбразъ въ хра́мѣ предстао́итъ, * и неисчерпа́емѡ блѣ́тъ ро́дѣ сѣрбскомѣ подаѣтъ, * и́дѣже и твоѣ негнѣ́ныя мо́щи покровѣ́ны лежа́тъ ѡ̀ толи́кихъ лѣтъ. * тѣ́мже тѣ̀ мо́лимъ и вопі́емъ: * ѿ сѣ́нтелю хрѣ́товѣ дани́ле, * моли́а непреста́ннѡ ѡ̀ хва́лащихъ и чтѣ́щихъ сѣ́ю па́мать твою̀, * грѣхѡ́вѣ ѡ̀ставле́нїе полѡ́чїти во спѣ́нїе дѡшѣ на́шихъ.

И ны́нѣ, предпра́зднства, глѣсѣ ѡ̀.

[По̀: При́мнѣ, сѣ́мѡне:]^{*19}

При́мнѣте, ѡ̀сли, * ѣ́гоже въ кѡ́пинѣ моу́сей законополо́жникъ провѣ́дѣ въ хорѣ́вѣ, * ны́нѣ ражда́ема ѡ̀ дѣ́ы дѡ́мѣ вѣ́твеннымъ. * тѣ̀ ѣсть, ѡ̀же въ за́конѣ рече́нна: * тѣ̀ ѣсть прѣ́роче́скаѣ печа́тъ, * ѡ̀же бѣа плѡ́тїю гнѣ́нымъ ѡ̀блѣ́ющи, * ѣ́мѡже покло́нимѣ.

На стѣ́хѡвнѣ: стѣ́хѣры предпра́зднствѣ, глѣсѣ ѡ̀. Самогла́сны. [Вѣ́прїано̀во:]

Гѣ́ вре́мѣ прибли́жисѣ спѣ́нїѣ на́шегѡ, * гото́висѣ верте́пе: * дѣ́а прибли́жаѣетѣ, ѣ́же роди́ти. * видле́еме, землѣ́ ѡ̀дова, красѣ́исѣ и веселѣ́исѣ, * ѡ̀кѡ ѡ̀зѣ тѣ́ѣ возсѣ́лѣ гдѣ́ на́шѣ. * о́слѣ́шите го́ры и хо́лми, * и ѡ̀крѣ́стныѣ стѣ́ранѣ́ ѡ̀дѣ́искіѣ, * ѡ̀кѡ граде́тъ хрѣ́товѣ, * да спѣ́етѣ ѣ́гоже созда́, члѣ́вѣка, * ѡ̀кѡ члѣ́вѣколю́бѣцѣ.

Стѣ́хѣ: Бѣ́ѣ ѡ̀ ю́га при́детѣ, * и стѣ́и ѡ̀зѣ го́ры пригнѣ́нныѣ ча́ци.^{*20}

Видле́еме, землѣ́ ѡ̀дова, * ѣ́же по плѡ́ти жи́тельство, * свѣ́тлѡ о́угото́ви вѣ́твенный верте́пѣ: * въ не́мже бѣѣ плѡ́тїю ражда́етѣ, * ѡ̀ неискѡ́мѡжныѣ стѣ́иѣ дѣ́ы, * во ѣ́же спѣ́ти ро́дѣ на́шѣ.

^{19*} додато према тексту службе Предпразднштва рођења Христова у савременим руским издањима.

^{20*} Авакум 3,3а.

Стѣхъ: Гдѣи, оубо ѡбѣщахъ слѣхъ твоѣи, ѿ оубо ѡбѣщахъ: * гдѣи, раздѣлѣхъ дѣла твоѡ, ѿ оубо ѡбѣщахъ.*²¹ [Андрѣа пѣрскаго:]

Прѣидѣте вси, хрѣтово рѣтвѡ вѣрнѡ предпразднѡмъ, * ѿ мѡслѣннѣ пѣнѣе ѡакѡ свѣздѣ предлагѡце, * волхвѡвѣхъ славослѡвѣа съ пѣстырѣмн возопѣмъ: * прѣидѣ спсѣнѣе члѡвѣкѡвѣхъ ѿзъ дѣствѣннѣхъ ложѣснѣхъ, * вѣрнѣа воззвѣаа.

Слѡва, сѣнѣтелю, глѡсѣ дѣ:

Ико елѣце прѣсвѣтлоѡ * прѡсвѣщаѣши странѣ всю сѣрѣбскѡю, * тебѣ бо показѡ бѣхъ ѡ ѿноснѣи, * сѣнѣтелю блѣженнѣе данѣилѣе, * пѣстырѣа словѣснѡмѣ своемѣ стѡдѣ ѿ ѡчѣствѣ твоѡмѣ. * ты оубо украсѣа еси всѣхъ црѣковь бѣжѣа мѣре, * въ нѣйже ѿ до нынѣ лежатъ чѣтнѣа мѡщи твоѡ, * ѿ мѡщи въ себѣ дѡрѣ ѿсѣлѣнѣа блѣтѣю. * сегѡ рѡди не забѣди въ мѣтѡвѣхъ * ѿспросѣти блѣговѣрнѡмѣ ѿ хрѣтолюбѣвѡмѣ нарѡдѣ сѣрѣбскѡмѣ * повѣдѣи на сопрѡтѣвнѣа врагѣи. * тебѣ бо хрѣтоѡ показѡ свѣтѣло велѣкоѡ * пѣтрѣаршѣствѣнѣи собѡрнѣнѣи*²² црѣкви, * ты еси похвалѡ землѣи наѣшей ѿ крѣпкоѡ застѣплѣнѣе. * тѣмже прѡзднѡюще днѣсь свѣтѣло пѡмѡтъ твоѡ, * мѡлнѣмъ тѡ, сѣнѣтелю хрѣтоѡвѣхъ данѣилѣе, * мѣрѣ мѣрѣ ѿспросѣти * ѿ дѡшѡмъ наѣшѣмъ велѣю мѣтѣ.

И нынѣ, предпразднѡства, глѡсѣ сѣ.

[Пѡ: Сѡвѣзначѡльнѡѡ слѡво:]*²³

Видѣѣмѣ гѡтѡвнѣа на срѣтѣнѣе дѣѡ*²⁴ мѣрѣи ѿ бѣгомѣре: * сѣ бо гѡрадѣтѣ къ тебѣ, мѣнца носѡщи хрѣтѡ, * сѡвѣзначѡльнѡѡ ѡцѣ ѿ дѣхъ прѣснѡ: * сѣгѡже въ*²⁵ вертѣпѣ родѣтѣ, * ѿ по рѣтѣвѣ дѣа пѡки ѡбѣтѣа.

Нынѣ ѡпѣщаѣши: Трѣстѡѡе. [По ѡчѣ наѣшѣ:]

^{21*} Авакум 3,16-2а.

^{22*} у изворнику: пѣтрѣаршѣствѣнѣи собѡрнѣнѣи.

^{23*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{24*} измењено према сличним местима савременим руским издањима, а у изворнику: дѣѡ.

^{25*} измењено према сличним местима савременим руским издањима, а у изворнику: во.

Тропа́рь [сѣ́ителю], гла́сѡ ꙗ́:

ЧѸдо ѡбнѣса ѡзвѣщенїа, * дѣлми добродѣтелей вѣжнхъ возсіалъ
 єси, * монашествующихъ лики оупаслъ єси, * архіерейскаа
 сѣдалища оутвердїалъ єси, * єретическагѡ нападєніа не оусѣмнѣвса, *
 црковїю хрїтовою оуправлѣа, * прѣбне ѿче, данїле премѣдре, * оуснѣвъ
 ѡакъ спл, * тѣло же твое цѣло ѡ неплѣнно соблюденѡ бѣсть, * ѡ
 подлѣтъ цѣлбѣи болащымъ ѿ различныхъ недѣгѡвъ, * ѡ дѣмѡны
 прогонѣтъ. * сегѡ ради молимъ тѣ: * моли сїстїса дшамъ нашьмъ.

[Гла́ва, ѡ нынѣ, предпра́зднствѸ, гла́сѡ ѡ́:

Готѡвнса, видлеѣме, * ѿвѣрзнса вѣтѣмъ, єдѣме, * краснѣса,
 єнфрэдѡ, * ѡакъ древо жнвотѣ вѣ вѣртѣпѣ процвѣтѣ ѿ дѣвы: * рай
 бо ѿноа чрево ѡбнѣса мѣсленный, * вѣ немже вѣжтвенный садъ: * ѿ
 негѡже ѡдше жнвн бѣдемъ, * не ѡкоже адамъ оумремъ. * хрїтосъ
 раждѣетса, * прѣжде падшїи возстѣвннн ѿбразъ.]

НА ѸТРЕНИ.

На Бѣъ, гдѣ: тропа́рь предпра́зднствѸ, [гла́сѡ ѡ́:

Готѡвнса, видлеѣме, * ѿвѣрзнса вѣтѣмъ, єдѣме:] [Два́жды.]

Гла́ва сѣ́ителю, гла́сѡ ꙗ́:

ЧѸдо ѡбнѣса ѡзвѣщенїа:

ѡ нынѣ, предпра́зднствѸ.

По ѡ-мъ стїхослѡвїн: сѣдаленъ, гла́сѡ ѡ́.

[Пѡ: Грѡвъ твоеѡ:]*²⁶

Слѣжителъ бѣвъ хрїтѸ, всѣческнхъ влѣтѣ, * просвѣтїалъ ѡ наѣнїалъ
 єси люди вѣжтвеннымъ подчєнїемъ, * кѣ разѣмѣнїю наставлѣа,
 сѣителю данїле. * тѣмже тѣ всн ѡменѣемъ проповѣдннка ѡстннн, *
 оучнтелѣ ѡ оугѡдннка хрїтова. [Два́жды.]*²⁷

Гла́ва, ѡ нынѣ, предпра́зднства, гла́сѡ [ѡ подобенъ] тѡйже:

^{26*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{27*} наш додаток, нема у изворнику.

Веселѣса видлѣеме, ѿвфрѣдо готѣвнса: * сѣ бо ѿгница, пѣстыра великаго въ ложеснахъ носѣци, родити градѣтъ: * ѿ предвѣдѣще бжѣтвеннѣю свѣздѣ колѣвн рѣдѣютса, * съ пѣстырьми поюще срѣца прѣвосвѣтѣю.

По ѿ-й кадѣсмѣ: сѣдѣленъ, гласъ д.

[По: **Г**кѣрѣ предварѣ:]*28

Вѣнѣти взѣмъ крѣтъ свѣи, * вѣгоѣтнѣ послѣдовахъ ѿсн хрѣтѣ, * оуѣсѣкнѣвъ плотскѣе мѣдрѣванѣе воздержанѣемъ: * тѣмже на сѣитѣльствѣмъ сѣдѣлци сѣдъ, сѣитѣлю, * непрестаннѣ оуукрашѣши црѣковь хрѣтѣвѣ, * во слѣвѣ вѣки твоегѣ ѿ прѣчѣтыа мѣре ѿгѣ. * тогѣ ради ѿ хрѣтѣсѣ различнѣми дарѣванѣми оуукраси твоѣо рѣкѣ, * данѣиле всѣблѣженне. [Дважды.]*29

Слава, ѿ нынѣ, предпрѣзднствѣ, гласъ [ѿ подобенъ] тѣиже:

Дѣвы, предначнѣте дѣическѣю рѣдѣсть: * мѣтѣри, восхвалѣте апровождѣнѣе мѣре хрѣтѣа вѣа нашегѣ: * колѣвн со ѿгѣлы, съ нами пѣстырѣе: * градѣтъ бо дѣа, во градѣ видлѣемѣ, * родити сѣа, прѣвѣчнаго вѣа, * сѣсѣяющаго мѣрѣ ѿ тлѣнѣа.

По полѣелѣн: сѣдѣленъ, гласъ ѿ:

Сѣитѣла великаго данѣила, кѣкѣ достѣишѣ воспоѣмъ, * мѣжа чнѣстагѣ оумѣа, * вѣгозарнаго свѣта ѿсѣвѣщающагѣ насъ, * ѿ бжѣтвеннѣй рѣзѣмъ подающаго, * тѣнѣ глѣбиннѣхъ повѣдатѣла; * ѿмѣже согласнѣ всн рѣемъ: * рѣдѣнѣа, ѿче ѿцѣвѣ, данѣиле. [Дважды.]*30

Слава, ѿ нынѣ, предпрѣзднствѣ, гласъ ѿ.

[По: **С**обезначѣльное слово:]*31

Видлѣеме, готѣвнса на срѣтѣнѣе дѣвы мѣрин ѿ вѣомѣре: * сѣ бо градѣтъ кѣ тѣвѣ мѣнца носѣци хрѣтѣа, * собезначѣльнаго ѿцѣ ѿ дхѣ прнѣнѣ: * ѿгѣже кѣ вертѣпѣ родитѣ, * ѿ по ржѣтѣвѣ *дѣа пѣки ѿвнѣтса.*32

28* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима, и према тексту службе Предпразништва рођења Христова у савременим руским издањима.

29* наш додаток, нема у изворнику.

30* наш додаток, нема у изворнику.

31* додаток према тексту службе Предпразништва рођења Христова у савременим руским издањима.

Та́же: степенна, ѿ-и́ антѣфѡнѡнѡ ѿ-гѡ гла́са.

Прокі́менѡ гла́сѡ ѿ:

Оу́ста моѡ возглаго́лютъ премѣ́ростѡ, * и́ получѣ́ніе срѣ́ца моегѡ рѡ́зумѡ.*³³

Сѣ́иѡ: Оу́слы́шите сѣ́а, вси́ ѡзы́цы: * вѣдѡ́шите, вси́ живѡщѣи по вселѣ́ннѣи.*³⁴

Всѡ́кое дыха́ніе:

ѿѡ́ліе ѡ іѡ́анна, зачѡло ѡѡ, ѡ полѡ.*³⁵

Рече́ гдѣ́ ко пршѣ́дшымѡ кѡ немѡ іѡдѣ́омѡ: [а] **А**мѣ́нь, амѣ́нь глѡ́лю вѡмѡ: не вхо́дѡи двѣ́рми во двѡръ ѡвчѣ́и, но прѣла́за и́ндѡѡ, то́и тѡтъ ѡ́тъ и́ разбо́йникѡ: [б] **А** вхо́дѡи двѣ́рми, па́стырь ѡ́тъ ѡвца́мѡ: [в] **С**емѡ двѣ́рникѡ ѡ́верза́етѡ, и́ ѡвцы гла́сѡ ѡ́гѡ слы́шатѡ, и́ своѡ ѡвцы глаша́етѡ по и́мени, и́ и́зго́нитѡ и́хѡ: [г] **И** ѡ́гда своѡ ѡвцы и́жденѣ́тъ, прѣ́д нѣ́ми хо́дитѡ: и́ ѡвцы по нѣ́мѡ и́дѡтъ, ѡ́акѡ вѣ́датѡ гла́сѡ ѡ́гѡ: [д] **П**о чѡжде́мѡ же не и́дѡтъ, но вѣ́жатѡ ѡ́ негѡ, ѡ́акѡ не зна́ютѡ чѡжда́гѡ гла́са. [е] **С**ѣ́иѡ прѣ́тчѡ рече́ и́мѡ и́исѡ: ѡ́ни́ же не разѡумѣ́ша, чѡѡ бѡше ѡ́же глѡ́лаше и́мѡ. [ж] **Р**ече́ же па́ки и́мѡ и́исѡ: амѣ́нь, амѣ́нь глѡ́лю вѡмѡ, ѡ́акѡ ѡ́зѡ ѡ́сьмь двѣ́рь ѡвца́мѡ. [з] **В**си́, ѡ́лікѡ (и́хѡ) прѣ́идѣ прѣ́жде мене́, тѡ́тѣ ѡ́тъ и́ разбо́йницы: но не послѡ́шашѡ и́хѡ ѡвцы. [и] **А**ѡз ѡ́сьмь двѣ́рь: мно́ю ѡ́ще кѡѡ вѣ́детѡ, сѣ́етѡ, и́ вѣ́детѡ, и́ и́збѣ́детѡ, и́ па́житѡ ѡ́бра́щетѡ.]

По и́-мѡ псалмѣ́: сѣ́иѡра, гла́сѡ ѡ́:

Сгда́ прѣста́влѣніе ѡ́тнагѡ твоегѡ тѣ́ла, ѡ́че, пршѣ́ѡ, * тогѡ́дѡ мно́жестѡ вѣ́рныхѡ, ѡ́бѣтѡпѣ́кше ѡ́дрѡ твое́и, * оу́мѣ́льнѡ провожда́хѡ тѡ, * и́ зра́ще тѡ́ блѡ́вѡща, * лю́ди оу́дѣ́лѡхѡ. * црѣ́ же дѡшѡнѡ со слѣ́зѡми вѡпѣ́ашѡ: * ѡ́ вѡ́ко, чѡѡ ти во́дѡмѡ за бѡ́гѡвѣ́дѣніе,*³⁶ * ѡ́же на́мѡ дарѡва́лѡ ѡ́и, * прѣ́емь блѡ́тъ ѡ́ бѡ́а. * тѣ́мже,

^{32*} додато као на сличним местима у савременим руским издањима, а у изворнику: па́ки ѡ́вѣ́тѡ дѡ́а.

^{33*} Пс. 48,4.

^{34*} Пс. 48,2.

^{35*} Јн. 10,1-9 (зач. 35 од пола).

^{36*} на сличном месту у савременим руским издањима: блѡ́дѡвѣ́ніе, што је смисленије.

сѣи́телю данї́иле, * моли́са прилѣжнѡ хрѣ́сту бг҃у њ пресѣ́и бѣ́е, * да
призирѣ́тъ*³⁷ на насѡ неѡстѣ́пнѡ пречѣ́тымъ своѣмъ чюдотворнымъ
образомъ, * ѡмже ты хра́мъ оукра́силъ еси́, * о́чествѣ́ њ ста́дѣ́ своѣмѣ́
непоколебѣ́мый сто́лпъ ѡста́влѣа: * твоѣми мѣ́твами да спѣ́емса.

[Канѡ́нъ [а-й:] предпра́зднства [со і́рмосѡмъ, на 5],
ѣгѡ́же краегране́е:

Поѣ́тъса сѣ́а предпра́зднствѣннаа. [І́ѡсифѡвъ.]

Пѣ́снь а́. І́рмосъ:

Пѣ́снь повѣ́днѡ поѡмъ всѣ́ бг҃у, * сотворѣ́шемѣ́ днѣнаа чюдеса́ мышцею
высо́кою, * њ спѣ́шемѣ́ і́їлаа, * ѡ́кѡ просла́внса.

Начне́мъ днѣ́ь предпра́зднствѡвати хрѣ́тоѡ ржѣ́тѡ, * рѡждашаго́са
плѡ́тїю ѡ́ дѣ́вы мѣ́ре, * въ верте́пѣ видле́емствѣмъ, * за бл҃гоутро́бе
мно́гое.

О́узъ ѡрѣ́шѣа мѣ́ грѣ́хѡвнѣхъ, * пелена́ми повнѣ́етса њ въ ѡ́слѣхъ
полагѣ́етса, * мѣ́нцъ виднмъ, превѣ́чнѣ́ бг҃ъ: * сла́ва держа́вѣ ѣгѡ́. **Бѣ́городнѣнъ:**

Ѣ́демъ ѡ́верзѣ́етса тебѣ́ рѡждашѣ́а ѡ́ дѣ́вы бг҃оотрокови́цы, * во
гра́дѣ́, вѣ́ко, видле́емѣ́ плѡ́тїю: * пѣ́сносло́внмъ стра́шное смѡтре́нїе твоѣ́.]

Канѡ́нъ [ѣ-й:] сѣи́телю данї́илѣ́, на ѡ́.*³⁸

Пѣ́снь а́. [І́рмосъ: то́ѡже.]

О́че бг҃омѣ́дре, сѣи́телю данї́иле, * ѡ́верзи моѡ́ недостѡ́йнаа о́рѣта́
воспѣ́вати тѣ́, * њ прї́мнѣ ѡ́кѡ бл҃говѡ́нное кади́ло ѡ́ оубѡ́жества
моегѡ́, * ѣ́же тебѣ́ принесо́хъ недостѡ́иннѣ́ ѡ́зъ. **[Два́жды.]**

Роспоѡ́мъ всѣ́ вели́каго сѣи́теля данї́ила, * почтѣ́мъ застѣ́пника њ
о́утвержде́нїе землѣ́ се́рбскѣ́а, * ѣ́гѡже дарѡ́ка гдѣ́ ѡ́бѣтели
сѡбо́рнѣ́*³⁹ храни́теля бо́дра.

^{37*} у изворнику: призирѣ́тъ.

^{38*} у изворнику стоји́ на 5, иако се по свѣму суде́нїи чита́ на ѡ́ због додатака **[Два́жды.]** уз по јѣдан од трѡпара у свакој од песама Канѡна светога.

^{39*} у изворнику: сѡбо́рнѡй.

Επιστάτῳ ἐκ τῶν χριστιανικῶν ἐπιτάφειων, * πρὸς τὸν ἁγίον δανιήλ, * ἐκ τῶν ἱεροσολύμων ἐστὶν ἐπιτάφιος, * ἐν τῇ γῆ τῆς σερβίας ἐστὶν ἐπιτάφιος.

Εκ τῆς ἐκκλησίας δανιήλ, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

Εκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

Εκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

Εκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

[Καταβάσις: Χριστός γαγενετα, ἐκ τῆς ἐκκλησίας:]*41

Ἦμος ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν:

Ἦμος ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἦμος ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἦμος ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, * ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν.

40* на сличном месте у савременим руским издањима: не козможно.

41* наш додатак, нема у изворнику.

Сѣе воплощеніе хрѣтѣоко оубѣдѣвъ исѣа, * дѣомъ сѣымъ гѣвѣ
предглаголетъ: * Отроча ѿзъ дѣы раждаетца гдѣ, * въ возрожденіе наше, *
сгвѣже влѣсть на рамѣ сгвѣ.]

[Иъ. Іромѣс: тоѿже. Сѣителю:]

Ты провѣилъ сѣи, вѣко, * въ послѣднемъ родѣ нашемъ сѣителю
великаго сѣвѣ, * ѿже провѣтѣи своѣ отчество со сѣител[ем]и ѿ
архїерѣ(ѿм)и, * сѣмѣже послѣдетъ данїилъ, * цвѣтъ пречѣднѣи. [Двѣжды.]

Тебѣ прикоснѣвѣи, сѣе, * сѣщемъ въ чѣтѣмъ грѣбѣ твоѣмъ, *
ѿщѣленіе полѣчѣти сподѣнѣа: * рѣкамъ бо тогѣ къ перѣемъ
согвѣннѣмъ, * вѣѣю блѣтїю дѣши простирѣтѣа.

Сокрѣши агарѣны, ѿ всѣа сопостѣты безвѣжнѣмъ, прѣбне данїиле, *
молѣнїемъ твоѣмъ къ творцѣ ѿ бѣгѣ нашемъ, * ѿ сѣлѣ ѿхъ
борѣцѣю⁴² на ны нѣмоцнѣ покажи, * ѿ покорѣ ѿхъ блговѣрномъ нарѣдѣ
нашемъ.

Смирѣнъ гѣвилѣа сѣи, * крѣтокъ же ѿ тѣхъ, данїиле, * ѿонѣдѣже
дѣа блѣтъ ѿбѣльнѣ ѿзѣлѣвшѣа на тѣ, * велика показѣ тѣ, *
чѣдѣсѣ лѣчѣми зѣмлю нашѣ ѿсѣвѣающѣа. [Двѣжды.]

Жезломъ воздержанїа стѣстѣи мѣре раздѣлѣвъ, блѣженне, * гѣкѣ
мѣѣсѣи, на безстѣстїа горѣ возшѣлъ сѣи, * ѿ прїемъ мѣслѣннѣа
скрижѣли, * пѣстѣвъ твоѣо наѣчилъ сѣи законѣ хрѣтѣовѣ.

Бѣгорѣднѣнѣ:

Бѣди мѣ, дѣо, прѣвѣжнѣце ѿ прѣстѣннѣце, * стѣнѣа нѣвборѣмаѣ ѿ
застѣпнѣца, * бѣа плѣтїю рѣждшѣа, прѣчѣтаѣ, * ѿзбѣвнѣтелѣ
всѣщѣдраго ѿ сѣса поѣщнѣхъ тѣ, * бѣонѣвѣстнѣа.

[Вондѣкъ прѣдпрѣзднѣтѣа, гѣлѣсѣ ѿ.

Пѣ: Дѣа днѣсѣ:

Дѣа днѣсѣ прѣвѣчнѣо слѣво къ вертѣпѣ гѣдѣтъ рѣднѣти нѣнзрѣчѣннѣо: *
днѣкѣѣи, вселѣннѣа, оубѣлѣшѣвнѣи, * прѣслѣвнѣ со ѿгѣлы ѿ пѣстѣрьми *
хѣтѣащѣаго гѣвнѣтѣа отрочѣа мѣадо, * прѣвѣчнѣаго бѣа. **Иѣосѣ:**

⁴²* дато као у руским „Зеленим минеѣума“, а у изворнику: борѣцѣю.

Ἐοῦργάσαντων ἰσθινην, ἢ πάχε λόβα χυδεῖ! * ἔῃ же быти даиъ вѣмъ
 ради бл҃гости, * во чрево стѣла дѣи вниде, * ἢ въ вертепѣ роди́тиса
 градѣтъ, * ἢ въ ѱалехъ положитиса. * свѣзда́ же сего̀ проповѣдуетъ
 свѣше волхвѣмъ, * ἠδύцимъ на поклонѣнїе ἔγω̄ сз дары, * ἠзда́леча
 привлача́ци со тцѣнїемъ * послѣдующыа кала́мовѣ проречѣнїю, рѣкшаго: *
 свѣзда́ хоцетъ провозвѣстити отроча́ младо, * превѣчнаго б҃га.]

Ἐξάλεξ τῆν τέλει, γλῶσσαι δ̄:

[Πῶ: Ἐκόρω предварн:]*43

Ἐκφῆτιльникоу свѣтосїанену гавїла ἔсӣ землїи сѣрвѣтѣй, *
 просвѣща́и бл҃стѣньми бж҃твенныхъ твоихъ словесъ вѣрнихъ
 помышлѣнїа, * ст҃ителю Ἐче данїиле. * тѣмъ вси, сцѣннѣю твою̀ ἢ
 бж҃твеннѣю пѣматъ * днесъ радостноу соверша́емъ. [Ἐκῆжды]*44

Ἐλάβα, ἢ нынѣ, предπράзднствѣ, γλῶσσαι [ἢ подобенъ] τῶν̄ же:*45

Ἐтѣвы, предначнїте дѣическѣю радость: * мѣтѣри, восхвалїте
 [пред]провождѣнїе мѣре хр҃та б҃га нашего: * волкн̄ со аг҃лы, сз
 нами пѣстырїе [ликѣйте]: * градѣтъ во дѣа, во градѣ видлѣемствѣмъ, *
 роди́ти сїа, превѣчнаго б҃га, * сп҃сающаго мїръ ѿ [ис]тлѣнїа.

Ἐκὲν δ̄. Ἰρμόξ, предπράзднства:

[Ἐ]χομъ провїда, прроче ѡквакѣме, словесѣ коплоцѣнїе, * проповѣдалъ
 ἔсӣ, копїа: * внегда̀ приближитиса лѣтѣмъ, познѣшиши, * внегда̀
 прїнтн̄ времени, пока́жешиса. * слава силѣ твоѣй, гд̄и.

Ἐόροι, холми же ἢ дрѣва дѣврѣвнѣа, * рѣки ἢ мора, ἢ всѣкое дыханїе, *
 въ веселїи взыграйте: * нынѣ приближа́етсѣ сп҃сѣнїе, * ӣисъ ἠзъ дѣи во
 градѣ видлѣемствѣ роди́тиса.

Ἐοσπρїмн̄, прроче дѣде, ψαλтирь, * ἢ пѣснопо̄н̄ дхоμъ стѣимъ гавѣ: * ѿ
 дѣи во ражда́етсѣ, * неслїанноу прѣжде деннїцы ἠзъ чрева Ἐча̄ возсїавый,
 * гд̄ь славы хр҃то́сз б҃гъ.

43* подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

44* наш додаток, нема у изворнику.

45* у питању је незнатно друтачији превод истог сједал(е)на, који се овде предходно појављује после друге катизме. У савременим руским издањима га нема у овом облику.

Кѧкѡ прїиметъ тѧ, слѡве, раждѧема плѡтїю, * вертѣпъ малѣйшїй ѿ
 сѧлѡ хѡдїй; * кѧкѡ же повїешнѧ пеленѧми, * ѡдѣвѧй нѡ ѡблаки; *
 кѧкѡ въ ѡслѣхъ безслѡвїеныхъ возлѧжеши, ѡкѡ млѧнецъ;]

[Инд. Іромѡсз: тѡйже. Сѣтїтелю:]

Блѣгтїю дѧа помѧзалѧ сѣи, * ѧрхїерее всензрѧдне данїїле. * во хрѣтѧ
 бо ѡдѣв[е]сѧ, * житїѧ рѧди чїстагѡ. * тѣмъ наѡчїлѧ сѣи *
 слѧвннн въ тѣцѣ сѧднѧго бѣа.

Избѧви тѡе стѧдо ѡ бѡрей грѣхѧ, * прѣбне сѣтїтелю данїїле, * бѣдъ
 же ѿ скорбїй, * прїводѧ ны въ прїстѧница тїхѧа * бжѣтвенныѧ
 вѡли хрѣтѡвы.

Хрѣтѡвъ ѡвїлѧ сѣи ѡгѡдннкъ, * ѡче прѣбне данїїле, * прѡсѣѣнне
 ѧрхїерее. * тѣмъ молѧсѧ не прѡстѧй ко гѡдѡ, * ѡ напѧстей, бѣдъ ѿ
 скорбїй ѿзбѧвнн стѧдо тѡе * [н]^{*46} ѡ ѿскѡшенїй.

Оумертвѧ мѡдрѡвѧнїе, прѡмѡдре, плѡтн моеѧ ненѡцѣльное, * ѿ кѡ
 бжѣтвеннымъ стѡзѧмъ настѧви ны, * ѡкѡ крѣпокъ ѿ сїленъ, *
 закѡномъ же блѣгнмъ повннн мѧ, блѣженне, * ѿ рабѧ покажн мѧ хрѣтѡва,
 * порѡбѡцѣнна лѡбнн стѡрастѡмн.

Снѧ ѡчѡсѣмъ тѡннмъ * ѿ дремѧнїѧ вѣждѡма не дѧлѧ сѣи, *
 дѡндеже ѡверѣте мѣсто покѡйно сѣце тѡе, ѡче. * тѣмъ
 ѡчїстнвшѡ[е]сѧ достѡннѣ, * ѡузрѣ жнлїце слѧвы всѣхъ содѣтелѧ, *
 цѣрѧ ѿ бѣа вѣчнагѡ. [Дѡѧжды.]

Вѣсь ѡѡвѡ ѡѡмъ впернѡ кѡ высотѣ, * ѿ земнѧл ннвѡчтѡже^{*47}
 вѡмѣннѡвъ: * смнрѣнїемъ, достѡблѣженне данїїле, * высѡкѧ прїѧлѧ
 сѣи. Бѣгѡрѡднченъ:

Вѧл вѡннстнннѡ ѡкѡ сїѧ блнзѡ бѣа, * ѡкѡ прѡвѡзшѣдшѧ всѧ
 ѧггѡльскїѧ чнны, * сѧднѧ добрѡтѡю дѣствѧ сїѧюцн, * ѡкѡ мѣнн
 всѡдержннтелѧ.

^{46*} додѧто прѡма слнчном мѡсту у сѡврѡеннм рускнм нздѧннмѧ, нѡма у нзвѡрннку.

^{47*} дѧто кѡ сѡврѡеннм рускнм нздѧннмѧ; а у нзвѡрннку, рѡстѡвѡно: нн вѡ чтѡ же.

Пѣснь ѿ. Ірмосъ, предпразднства:

[Твоѡ мѡръ даждь намъ, сѣе вѣжїи, * и́ногѡ бо, рѡзвѣ тебѣ, вѣа не знаѣмъ, * ѡма твоѣ и́менѡемъ, * ѡкѡ вѣъ живы́хъ и́ мѣртвы́хъ ѿси.]

Да кропа́тъя ра́дѡущеса ѿблѡцы сладоусть: * оу́же бо приближа́етса гдѣ роди́тиса * ѡкоже мѡнца и́зъ ѿтыа дѣвы, * въ хѡдѣмъ вертѣпѣ.

Бжѣтвеннїи нынѣ взыгра́йте прѡрѡцы вѣжїи: * прихѡдитъ бо хрѣтѡсъ и́стина, * испѡлнити прѡпѡвѣди ва́шегѡ вжѣтвеннагѡ ѡзыка, * ражда́аса ѡкѡ мѡнца.

Бѣгѡродиченъ:

Ѣде́ме, за́ключивы́иса мнѣ дре́вле, * ѡвѣрзиса прѡчее, вѣда хрѣта́ мѡнствѡюща плѡтїю, * и́ во гра́дѣ, ѡкѡ вѣговоли, вѣдле́емѣ, * ѡ дѣвы ражда́ющаса ѡтрокови́цы.]

[И́нъ. Ірмосъ: то́иже. Сѣи́телю:]

Ѿкрестъ стоа́ще ра́ки твоѡеа, * сѣи́телю прѡбне данї́ле, * и́мѣемъ ѿтѡ ходата́а къ вѣу, * и́ застѡплѣнїе землї се́рвстѣи, * оу́тверждѣнїе же незы́блемѡе.

Млѣтнвъ бѡвѡ оубѡгимъ, * млѣть дѡше́кнѡю и́спросї, прехва́льне: * млѣтынею бо стажа́аъ ѿси, ѿче данї́ле, свѣщѡ, * и́ тѡю свѣтла оу́красїаъ ѿси.

Жили́ще бѡлаъ ѿси сѣа́гѡ дѡа вои́стиннѡ, * вѣжѣнне данї́ле, * и́ тогѡ ѡвлѣньми разбогачѣаъ ѿси * до́брѣ вжѣтвенными дарми.

Врѡтокъ ѡвїлса ѿси, кѡпнѡ и́ смиренъ, дѣломъ и́ слѡвомъ, * и́ сїмъ всѡ къ себѣ приквѣклаъ ѿси, * любѡвїю же и́ до́брыми дѣльми всѡ оу́крѡтїаъ ѿси, * и́ сѣца́ возвеселїаъ ѿси твоѡими чѡдеа́ми. [Два́жды.]

Рели́кїи па́стырь всѣхъ, хрѣтѡсъ: * ѡвѣцъ своѡхъ па́стыра тѡ, * вѣжѣнне, показѡ, * и́ оучїтелеа слѡвѣсныхъ. * тѣмже заблѡжда́ющаго мѡ на гора́хъ погїбелн, * ѡкѡ па́стырь твоѡгѡ ѡвчѡте взыщї.

Ико великое богатство твоихъ щедротъ, гвнса въ землѣ нашей, *
Ибезчисленное пролитіе млти твоеа, елго хртѣвъ: * ты бо
 просѣщымъ ещаа подаеши, * и тыа насытити тщишиа твоимъ
 предложеніемъ, блженне. **Бѣгородченъ:**

Мыро тл имендемъ, пречтаа, * ѿко рѣдшю бѣа плѣтню, * и
 блгтное мыро точащю * всѣмъ притекающимъ подъ кровъ твою.

Пѣснь 5. Ирмосъ, предпразднства:

[Прѣрока іѡнѣ подражаа, вопію: * живѣтъ мой, блже, свободѣ изъ тлѣ,
 * и спси ма, спсе міра, * зовуща: слава тебѣ.

Нѣо на землѣ нѣнаго показуетъ * свѣздѣю свѣтлою црѣа, * насъ ради
 раждающагоа, * свѣздословцемъ нынѣ во градѣ дѣдовѣ.

Витїиствуетъ и вопіетъ прѣрокъ гвѣ: * доме ты еуфрадѣовъ,
 видлееме, * въ немже бѣа гвнса ѿ дѣвы, * играй и ликуй.

Въ вертепѣ видлемствемъ * дѣа раждаетъ гвствениѣ гда всѣхъ
 творца, * и ѿко члвѣка повнвши пеленами, * въ галѣхъ восклонлетъ
 нынѣ.]

[Изм. Ирмосъ: тѣже. Стїицелю:]

Житїе твоѣ цѣломудреннѣ совершилъ еси, цѣнножленне, *
Жправдою оукрасивса, * и мужествомъ смысла добродѣтели
 сочетавъ себѣ, * пребженне стїицелю данїиле.

Хранѣ градъ твою, стїицелю данїиле пребженне, * ѿ безбѣжныхъ и
Хчужевѣрныхъ нахожденій, * и ѿ междобѣныхъ бранн. * молиса
 же непрестаннѣ влцѣ хртѣ и прстѣи вцѣ, * еже мнрѣ даровати паствѣ
 твою.*48

Ты оубѣ и по смѣрти славнмъ, * ѿко живъ чдодѣиствешн. *
Темшнымъ бо [и]*49 слвчсннымъ * даеши ищѣленіе бжтвенною
 блгтїю, * занѣ глголетъ гдѣ: * прославляющаго ма прославлю.

*48 у изворнику: твою.

49 додато ради осмишљавања према сличном месту у савременим руским издањима, нема у изворнику.

Исполни́ла е́си свѣ́тоавле́ніа, дані́ле мѡ́дре, * ѣ́акѡ храни́тель
Изаповѣ́дей хрѣ́стовыхъ: * ѡчи́щенъ же ѿ страсте́й, * бы́лъ е́си
 вои́стиннѡ жили́ще пребѣ́твенныхъ трѣ́цъ.

Мѡ́же сѣ́еннѡи ра́достнѡ е́з наро́домъ * днѣ́сь твою́, ѿ́че, па́мать
Мпра́зднѡюще, торже́ствѡютъ: * ѡ́мже согла́енѡ, ѡ́стиннѡи
 безмо́лвницы, * ѡ́ прости́и вси, ѿ́бще тѣ́а воспѣ́вають, * предста́теля
 вкѡ́пѣ ѡ́учителя. [Два́жды.]

Тѡ́нѡ страсте́й ѿ ду́ши ѿтра́слъ е́си, дані́ле, * низложи́въ вса́кое
Тпому́слѡвъ возноше́ніе, * на хрѣ́ста превозноса́щеся. Пѣ́орѡдиченъ:

Совѣ́та превѣ́чнагѡ хра́мъ воздви́глъ е́си, сѣ́ителю, * а́рхистра́тига
Сгаврі́ла ра́достное провѣ́щаніе бѣ́ѣ, * вседне́внѡ воспѣ́ваа: *
 ра́дѡйся, невѣ́сто неневѣ́стнаа.

Конда́къ, гла́съ ѡ́.

По́: Ѳ(о)зѡ́бранинѡй:^{*50}

Ѳ(о)зѡ́бранинѡмѡ ѡ́ дѣ́внѡмѡ на́шемѡ землѣ́ свѣ́тильни́кѡмѡ * днѣ́сь
Ѳлюбо́вию притека́емъ, * ѡ́ пѣ́снь тѣ́ѣ бѣ́гоно́се, плетѣ́мъ, * ѣ́акѡ
 ѡ́мѡщемѡ дерзнове́ніе ко гдѡ́, * ѡ́зба́ви на́съ ѿ мно́гѡобра́зныхъ
 ѡ́бесто́днѡй, * да зове́мъ тѣ́: * ра́дѡйся, ѡ́утвержде́ніе ѿ́честѡѡ на́шемѡ, * ѡ́
 вели́кѡй покрови́телю ѡ́бители своѣ́а. Ѳ́косъ:

Ѳели́кѡй свѣ́тильни́кѡмѡ гаврі́ла е́си ро́дѡ се́рвскомѡ, * стрѡ́амѡи сло́вѣсѡ
Ѳтѡво́ихъ вѣ́рныхъ просѣ́щаа, * ѡ́ вседѣ́рднѡ приходя́щымъ къ тѣ́ѣ
 ѡ́сцѣ́леніа пода́ваа. * хрѣ́товѡы во лю́ди, бѣ́гоно́се, невидимѡ посѣ́ща́ешѡ, *
 ѡ́ тѣ́мъ зе́млю на́шѡ просѣ́ща́ешѡ. * сегѡ́ ра́ди согла́енѡ зове́мъ тѣ́ си́це:
 * **Ра́дѡйся**, свѣ́та безстра́стнагѡ до́ме: * ра́дѡйся, страсте́й тѣ́мныхъ
 прогони́телю. * ра́дѡйся, дѣ́монскіа разрѡ́шнѡый кѡ́зни: * ра́дѡйся,
 а́ггльскіа возвесели́вѡый чѡ́ны. * ра́дѡйся, высо́тѡ бѣ́гвѡдѣ́ннѡмѡ чѡ́стагѡ: *
 ра́дѡйся, глѡ́бленнѡ смире́ннѡмѡ болѣ́зни ѡ́мыва́ющаа. * ра́дѡйся, ѣ́акѡ бы́лъ
 е́си зри́тель невидимыхъ: * ра́дѡйся, ѣ́акѡ соѡбщи́ла е́си ли́къ сѣ́ителѡй.
 * ра́дѡйся, землѣ́ се́рвскіа па́стырю ѡ́ о́учителю: * ра́дѡйся, сѣ́ителѡмъ

^{50*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

нзрѣднѣла похвалѣ. * радѣиѣла, ѿакѡ тебѣ ради послѣ бѣзъ въ ѡбѣтѣль твою чюдотворный ѡбразъ мѣре своеѣ: * радѣиѣла, ѿакѡ тебѣ ради престѣла чюдотворнаго икона мѣре бжѣла славитѣла. * радѣиѣла, ѿакѡ оукрашѣеши прѣтола первосѣитѣлей сѣрбскихъ: * радѣиѣла, оутвержденіе родѣ сѣрбскомѣ.

Пѣснь 3. Ірмосъ, предпразднства:

[Сщымызъ въ пѣци ѡтрокѡмъ твоимъ, спсе, * не прикоснѣла, ниже стѣжнѣ ѡгнь. * тогда тріе, ѿакѡ ѣдинѣми оусты, * поахѣ, и блѣлахѣ, глѣбѡюще: * блѣвенъ бѣзъ ѡтѣцъ нашихъ.

Хрѣтово во плѣти показѣла ѣвлѣніе, іереміа, вопіѣше: * на землѣ воплѡщѣла бѣзъ ѣвѣла: * хѣдожества же ѡбратѣте всѣкъ пѣть, * рождѣиѣла въ видѣлемѣ нзъ мѣре.

Сѣ нзъ корене іесеева прозавѣ жѣзла, * цвѣтѣзъ прозавѣающе хрѣта: * и на нѣмъ нынѣ раждѣлемѣмъ въ вертѣпѣ, * дѣхъ почиетъ радѣма и совѣта, * и бжѣтвеннаго вѣдѣнїа.

Да оубѣлишимъ словеса ѡцѣнна: * гдѣ раждѣетѣла, ѡтрочѣ ради насъ, * ѣгѡже начѣльство на рамѣ бысть, * и нарицѣетѣла ѣгѣлъ совѣта велика ѡѣа, * начѣльникъ мїра хрѣтозъ.]

[Изм. Ірмосъ: тоѡже. Сѣитѣлю:]

Ѡвѣрзи ми двѣри поканїа, * превлѣженне архіереѣ данїиле, * да ѡмѣю сквернѣ ѡкаанныа моеѣ душнѣ, * моѣ тѣло и всѣ чѣветва и совѣсть, * во ѣже пѣти бѣзъ: * ѡцѣвъ бжѣ блѣвенъ ѣси.

И мамы тѣла застѣпника тѣпла, твои рабнѣ, * и стѣнѣ неворимѣ црѣкѣ твоѣѣ, * и оутвержденіе родѣ сѣрбскомѣ, * не боимѣла врагѡвъ и сопостѣтѡвъ, * но побѣждаемъ тѣла силою чюдотворныа иконы, поюще: * хрѣте, вѣею блѣвенъ ѣси.

Оуспѣвы ѡѣскїа оутвердилъ ѣси, мѣдре, * и црѣковь престѣла бжѣла мѣре чюдотворнымъ ѡбразомъ оукрасилъ ѣси, * и ѡцѣнства лѣпотою прекрѣнѣ оустрѡилъ ѣси, * оучѣньми же твоими люди наказѣла ѣси пѣти: * бжѣ, вѣею блѣвенъ ѣси. [Дѣажды.]

Земла̀ на́ша и́ страна̀ согла́сно, Ѡче, * побѹ́ченіа твоѡ́
возвѣща́етѡ, * набу́чена тобо́у пѣти всю́ду хрѣ́та: * Ѡце́вѡ
на́шихѡ бже́, бл҃гвѣ́нѡ є́си.

Женѣхѡ, краси́нѡ добро́тою па́че все́хѡ сынѡ́вѡ чл҃вѣ́ческихѡ, *
ѣ́акоже пи́сано є́сть, * неѡѡ́стѣ, бл҃женне, своѣ́й цр҃кви, краси́нѣиша
та̀ показа́ женнѡ́, * тогѡ́ носѡ́ща Ѡбразѡ и́ подобі́е.

Оу́ краси́вѡ своѣ́ житі́е мл҃чтынею́ и́ кро́тостію, * любѡ́вію же́ и́
и́стиною, * подража́тель показа́ла є́си и́зрѡ́дныи па́стырѡ
добро́гѡ, * и́збра́вѡ тогѡ́ довро́дѣтели добро́ѣ. **Бѣ́городиченѡ:**

Прихо́дитѡ вл҃ка въ⁵¹ верте́пѡ роди́тели ѣ́ако чл҃вѣ́кѡ: *
предѡ́сра́щениѡ, вѣ́рнѣи, дѡ́у ѿтѡю, * воспѣ́вающе є́и ра́достнѡ: *
ра́днѣа, мѣ́рѡ ра́досте: * ра́днѣа, дѡ́о, мѣ́и хрѣ́тоѡ.

Пѣ́снь и́. І́рмо́сѡ, предпра́зднства:

[Ѡ́гѡже оу́жася́ютсѡ а́ггліи́ и́ всѡ́ вѡ́инства, * ѣ́ако тѡро́ца и́ гд҃а, *
по́йте сѣ́енницы, * просла́вите Ѡтро́цы, * бл҃гвѣ́тите лю́діе, * и́
превозно́сите во всѡ́ вѣ́ки.

Гд҃ь гра́детѡ стра́нныѡ рѣ́тѡѡѡ ѣ́аѡ во своѡ́, * прѣ́имемѡ є́го́, *
ѣ́ако да оу́стра́ншыа́са ра́йскѡ́а сла́достѣи па́ки присво́итѡ, * ра́жда́а́са въ
верте́пѣ.

Є́е́ возва́ніе на́ше прихо́дитѡ, * возгласі́емѡ пѣ́ніа ра́достнаа
тѡ́щаніемѡ, * и́ воспо́емѡ пѣ́снѣи предпра́зднствѣ́нныа, * въ малѣ́ишемѡ
вмѣ́щающемѡ́у верте́пѣ.

ѣ́ако кла́телѡ гд҃ь, и́сполни оу́же́, * ѡ́ сѣ́мене да́вѡ на́мѡ дѡ́воѡ своѡ́
мѣ́рѡ дѡ́у: * и́зѡ не́аже мл҃нцѡ плѡ́тію роди́а во гра́дѣ́ вндле́емѣ́, * па́че
сло́ѡ.]

[И́нѡ. І́рмо́сѡ: то́ѡже. Сѣ́ителю́:]

Повѣ́жденѡ бѡ́вѡ ѡ́ врага́ * прегрѣ́шенъми мно́гими, и́ ѡ́ мо́лѡѡ
житѣ́йскихѡ, * прихо́ждѡ (сѡ) вѣ́рою, * и́ ѣ́ако мана́сиа, въ пока́ннѣи,
вопі́ю ти, хрѣ́те: * гд҃а по́йте, дѣ́ла, * и́ превозно́сите є́го́ во вѣ́ки.

^{51*} измењено према савременим руским издањима, а у изворнику: во.

Молитвы, преблженне, и молѣнїа * твори прилежнѡ къ бгѸ *
 присно за рабы твоѡ, * въ печалехъ заступника во и поборника
 * тл̄ имѹще спсаемса ѿ вѣдз, гд̄а поюще * и превозносѹще во всл̄
 вѣки. [Дважды.]

Ровнѣжуютса на люди твоѡ смиренныа, * ст҃ителю пречтнѣи ѿче
 данїиле, сынове агаранстїи: * сокрѹши ихъ невидимою силою мл̄твз
 твоихъ ко вл̄цѣ и бцѣ, * насъ ради, гд̄а поющихъ * и превозносѹщихъ во
 всл̄ вѣки.

Ѡкорми мл̄твою твоєю паствѸ сїю многочисленнѹ твою, * и
 оустави бзрю вѣтровъ противныхъ, * чл̄веченныхъ и
 мысленныхъ, мл̄твами твоими, * избави же всл̄кихъ искл̄шенїи и
 смл̄щенїи, * и даже до конца неврежденнѹ сохрани.

Нензреченное твоѡ чадолѹбие, ѿче, * превосходящее ѿческѹ любовь,
 * посѣщаетъ, насъ всегда твоими мл̄твами, * испрошаѡ намъ
 спсѣнїе и подаваѡ намъ * съ тихостїю, данїиле, радоватиса.

Роздхъ оубѡ ѡст҃иса блговонїемъ моцѣи твоихъ, * данїиле
 премудре, хр̄товъ ст҃ителю: * цр̄ковь же веселѹшиса вопїетъ: *
 блгвѣнзъ бгѸ ѡтсѣзъ нашихъ. Бг҃ородиченъ:

Звѣзда возсїа, хр̄тосъ, ѿ іакѡва, * и колѣн стекаютса во градъ
 видлемъ, * пѣти, чествовати и поклонитиса ѣмѸ, * рожденномѸ
 изъ ложеснъ чтыа бцѣ.

Пѣснь д. Ірмосъ, предпразднства:

[Живопрїемный истѹчникъ прїснотекл̄щїи, * свѣтонѹсный свѣтїльникъ
 блгчн, * храмъ ѡдшешеленный, * сѣнь пречтѹю, * нбсѣ и земли
 пространнѣишѹ, * бцѸ, вѣрнїи величаемъ.

Съ патрїархи, и прѣвыми всѣми, * и со ст҃ыми прр̄вки взыгранъ, *
 ѿ дѣы гд̄ь иисъ, * избавленїе, просвѣщенїе, * и жизнь, и спсѣнїе, * нынѣ
 во градѣ дѣдовѣ раждаетса.

Оуже бж̄твеннагѡ слова воплощенїа, * всѣмъ ѿверзѹшася ѡвѣ
 предавсрїа. * нбсѣ, радѹшася, * агглі, взыграйте: * и да веселитса земля
 съ чл̄вѣки, * съ пастырьми и волхвы, дх̄омъ.

Но́ситѡ хрѣ́тѡ, ѣ́коже мѣ́ро неистоце́нное, * о́умный дѣ́ла ѡ́блѡчѣнъ, * ѿ
се́е пре́дѡдетѡ въ верте́пѣ ѡ́злѡ́чѣн дѣ́ломъ ѣ́вѣ, * ѣ́кѡ да напо́лнитѡ
блѣ́годѣ́ніѡмъ ѡ́бѡ́дѡу на́шу.]

[И́нз. І́рмо́сѡ: ꙗ́коже. Сѣ́нѣлю:]

Ѣ́кѡ блѡ́дница, ѿ разбо́йникѡ ѿ мыта́ръ * вѡ́пѡю ти ѿ се́рца, хрѣ́тѣ: *
согрѣ́шѣнъ, прѡстѣ́н мѣ́нѣ, вѣ́ко, * мнѡ́гѡ моѡ́ согрѣ́шѣнѡ, * ѿ
ѡ́бѡ́дѡи ма́ ѿ всѡ́кагѡ гнѣ́ва, * тво́егѡ се́нѣла мѡ́лѣтѡвѡи, * ѣ́кѡ да ꙗ́
непрѡстѡ́ннѡ велича́ю.

Прѡ́идѣте, соверѣ́тѣсѡ всѡ́ се́рви, * ко блѣ́женнагѡ се́нѣла дані́ла
грѡ́бѡ, * ѿ слѡ́зѡи возѡпѡ́йте къ бѣ́гѡ: * ѡ́бѡ́дѡи, гдѣ́, ѿ бѣ́дѡ
лю́ди твоѡ́, * ѡ́ сохрани́ ро́дѡ на́шѡ въ блѣ́гѡчѣ́стѣи, * покорѣ́ же десѣ́нѣ
ѡ́бѡ́дѡи всѡ́ навѣ́тѡвѡи ѡ́бѡ́дѡи,⁵² * да ꙗ́ велича́емъ ко вѣ́кѡи.

Вельми́ ра́дѡетсѡ ѡ́ тебѣ́, прѣ́чѣ́стѡи ѿ́че, * се́нѣлю дані́ле, ро́дѡ
тво́ѡ, * по́мѡщѣ́нѡ ѿ застѡ́пѣнѡ ꙗ́ко ѡ́бѡ́дѡи: * ѿ ны́нѣ, вѣ́ко, не
ѡ́ходѡ дѣ́ломъ ѡ́ на́шѡ, * мѡ́лѣтѡ тво́рѡ за ны́ ко гдѣ́ бѣ́гѡ ѿ прѡстѣ́нѡ
* ѣ́кѡ да ѡ́бѡ́дѡи на́шѡ ѡ́ на́шѡ блѣ́женнѡвѡи, врагѡ́вѡи
на́шѡвѡи, * да ꙗ́ всѡ́гда велича́емъ.

Сла́вѡ твоѡ́ воспѣ́ти по досто́инствѡ нево́змѡжно, * чѡ́дѡ бо
премнѡ́га ѿ ѡ́бѡ́дѡи ѡ́бѡ́дѡи по́дѡѡи, * (ѡ́) те́пѡю вѣ́рою
прихо́дѡвѡи къ тебѣ́, * дані́ле се́нѣлю, похѡ́ло зе́млѡ на́шеѡ.

Положи́ тебѣ́ ѡ́бѡ́дѡи своѡ́ ѡ́бѡ́дѡи хрѣ́тѡвѡи, * ѿ столѡ́вѡ крѣ́пка ѿ
незы́бѡема ко вѣ́кѡи, * со́бѡ́дѡи ѡ́бѡ́дѡи твоѡ́ до ко́нѡ ѡ́
врагѡ́вѡи. [Два́жды.]

Сѣ́нѣле о́убѡ, ѡ́бѡ́дѡи ѿ кѣ́нѡи, * ѡ́бѡ́дѡи⁵³ ѿ всѡ́ лю́дѡи, * мѡ́жѡи ѿ
ѡ́бѡ́дѡи, ѡ́бѡ́дѡи ѿ мѡ́лѣтѡи, * ѿ всѡ́къ вѡ́зрастѡи, ѿ всѡ́коѡ
досто́инствѡ, * се́нѣла на́шегѡ [дані́ла] па́мѡть свѣ́тѡ да
пра́здѡвѡи.

Гѡ́рѡдѡи:

⁵²* у 2. изворнику: ѿ сохрани́ кѣ́нѡ на́шегѡ ... [ѡ́бѡ́дѡи] за́рѡвѡ, покорѣ́ же десѣ́нѣ ѡ́бѡ́дѡи всѡ́ навѣ́тѡвѡи ѡ́бѡ́дѡи ѡ́бѡ́дѡи.

⁵³* у руским „Зеленим минејима“ измењено у: мо́нѡи.

Оукраси́са видле́еме, * [оу]гото́внса ѿвфра́до: * безз мѣре бо ѿ
о́ца, * и безз о́ца мѣрїю, * чревонóентса и раждáетса сїса́м насъ.

Свѣтїленъ предпразднства.

[По: Посѣтїи́х ны ѣсть:]*⁵⁴

Предпразднствесными, вѣрїи, ржѣтвѣ пѣснн, * прїидїте, принесѣмъ
всїи: * градѣтъ оу́же хрѣтосъ въ видле́емъ родїтнса, * сїстї
вселеннѣю, ѣакъ ѣдїнъ члѣвѣколюбецъ.

Слѣва, сѣителѣ.

[По: Женѣ оуслышнте:]*⁵⁵

Ахъ сѣбїи пома́за тѣ, * сѣителю данїиле блженне, * хрѣтосъ паствѣ
пастї на пажнтехъ сїсїтельныхъ. * тѣмъ и потцáлса ѣсї *
наставлѣти люди прáвнми стезáми: * тогò рáдн нынѣ сѣсѣвѣмъ вѣнцы *
ѿ вѣнцедáвца прїáлх ѣсї. **И нынѣ, предпразднства:**

Гото́внса видле́еме, * оукраси́ домы твоѣ: * къ тебѣ бо градѣтъ
дѣа, * мѣнца носáщи хрѣтá, * о́цъ собезначáльнаго: * прїиде бо да
сїсѣтъ родъ члѣвѣческїи.

На хвалїтехъ, стїхїры, [на ѿ,] предпразднствѣ ѿ.

[Творенїе ршмана сладкопѣвца. Самоподобны:

Аггѣльскїа предїдїте силы, * иже въ видле́емѣ оугото́внше ѣсли: *
слово бо раждáетса, * мѣдрость пронсхóднтъ, * прїемлетъ цѣлованїе
црковь. * на радость бѣы, * людїе, рцѣмъ: блгѣенъ пршсѣдый * бже нашъ,
слѣва тебѣ.

Горы сладость да кáплютъ, * е́е бо прнхóднтъ бгъ ѿ юга, * ѣзыцы,
покарáйтса, * радѣйтса, прѣрòцы, * патрїарси, взыгрáйте, *
члѣвѣцы, восплещїте рѣкáми: * крѣпкїи и велїкїи кнзъ хрѣтосъ раждáетса,
* црѣ нѣсъ на зѣмлю прнхóднтъ.

^{54*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{55*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

Ѡ землѣ возноса члвчество, * зиждитель прїиде, * црїкїѣ ѡбновлаа паки ѡбразз. * раддїтеса горних силы ѣ воспойте: * враждѣ средостѣнїе разорїса, * прїиде, ѣмѡже прилѣжаше: * бгѣ во члвчкѣз бывае҃тз, * црѣ ѣлевз * хрѣтосѣз бгѣ на́шз.]

И сѣ́нїтелю ї, гла́сз ѣ:

[**По̀:** Чтò в́асз нареч́емз:]*⁵⁶

Чтò тѣ нареч́емз, сѣ́нїтелю: * а́ггѣла, їакѡ безплòтєнз на землѣ пожїлз є҃сї; * а́пѣла лн, їакѡ бл҃говѣрїю на́дчїлз є҃сї се́рбскѡю зѣмлю; * мчнїка лн, їакѡ хрѣтѣ рѣдї подвїзѣлз є҃сї до смѣртн; * ѡбращѣа лїдї ѡ тьмѣ нечѣстїа, * ѣ прїводѣ ѣхз на пѣжїть бгòраздѣмїа. * молн є҃пїстїса дѡшѣмз на́шымз.

Чтò тѣ ѣменѡемз, бгòбл҃женне данїїле: * рѣкѡ, дѡхòвнѣх вòдз на́полнѣмз, * ѣ проходѣщѡ се́рбскїа концѣ, * жѣждѡщѣа срѣца на́паающѡ тѡїмз о҃ученїемз; * ча́шѡ, бжѣтвеннагѡ дхѣ на́полнѣмз; * свѣщѡ, црѣковѣ ѡзарѣющѡ(ю); * свѣтїльнїка, їакѡ пѣстѡв своò просвѣщѣаешн; * мнòга тн ѣменѣ, ѣ бòльша(а) дарòвнїа. * молн є҃пїстїса дѡшѣмз на́шымз.

Сѣ́нїтелю хрѣтòвз, * бжѣтвеннѣх предѣнїѣ о҃учнїтелю, * *црѣкòвное о҃украшенїе,^{*57} * вòїстїннѡ^{*58} тѡбѣ їакѡ ѣстїннѣагò пѣстѡра * хрѣтòсѣз показѣлз є҃стѣ новòзбрѣннòмѡ своємѡ словѣснòмѡ стѣдѡ, * се́рбскїмз лїдємз, * ѣхже ѣ ѡ совлѣзнòвз є҃пїслз є҃сї, * ѣ о҃укрѣпїлз є҃сї ѣхз бгѣтн вз прѣвослѣвїн. * тѣмже нѣнѣ мòлнмз тѣ, * данїїле достòчѡдне, * молнса бгѡ є҃пїсл ѡ ѣже вѣрою прѣзднѡюцнѣх * прѣчѣтнѡю пѣмѣть тѡю.

Гла́ва, гла́сз є:

Сє̀ прнблїжнса весѣлое торжєствò * ѣ прєсвѣтлаа пѣмѣть бгòнòснагѡ Ѡца̀. * раддїса ѣ красдїса пѣтрїархїе се́рбскаа, * веселнса пѣцьскаа а́рхіе́ікпїе,^{*59} гл҃гòлюцн: * раддїса, црѣкѡ се́рбскїа храннїтелю. * раддїса, црѣї се́рбскнѣх вѣнчѣтелю. * раддїса, помѣзавнѣ царѣ дѡшѣна на

^{56*} подобан додат према сличним местима у савременим руским издањима.

^{57*} нема првом у изворнику, додато према другом и руским „Зеленим минејума“.

^{58*} нема у другом изворнику и у руским „Зеленим минејума“.

црѣтво. * радѹнѣа, родѹ сѣрвскомѹ чѣтнѹй настѣвниче и стѣлпе неподвѣжнмѹй. * радѹнѣа, црѣквѣмѹ велѣкое прѣвнло. * радѹнѣа, сопрѣтѣльниче прѣтѣла сѣрвскагѹ. * радѹнѣа, оѹчѣтелю царей бл҃гочѣтѣвѹхѹ. * радѹнѣа, свѣтѣльниче всесвѣтлѹй, * просвѣщающѹ сѣрвскѣа концѹ оѹчѣньми своѣми. * радѹнѣа, скорбѣщѹхѹ вжѣтвенное оѹтѣшѣнѣе, * и ѡбѣдимѹхѹ теплѹй побѣорниче. * тѣмѹ не прѣстѣй молѣа хрѣтѹ бгѹ и прѣстѣй вѣѣ, * спѣтѣа дѹшамѹ нашьимѹ.

И нынѣ, предпрѣзднствѹ, гласѹ ѿ. [Самоподѣбенѹ]:

Приближѣтѣа хрѣтѣсѹ, * видѣеме предѹготовнѣа, * оѹже спѣсѣнѣе ѿзѹкѹкѹ ѡзарѣтѹ, * бл҃годѣраснѣ ѿсли, * пѣстыри собернѣ, * призовнѣ волхѹвѣ ѡ персѣды. * вѣннствѣа безплѣтнѹхѹ оѹмѹкѹ воззовѣтѣ: * црѣ нѣсѹ на зѣмлю прихѣднѣтѹ.

Славослѣвѣе велѣкое, и ѡпѣтѣтѹ.

НА ЛѢТУРГІИ.

Бл҃женна ѡ канѹна предпрѣзднствѹ и сѣитѣлю.

[По вхѣдѣ: тропарѹ предпрѣзднствѹ, чѹдотѣорнѣй икѹнѣ и сѣитѣлю, кондакѹ икѹнѣ, слаѹа сѣитѣлю, и нынѣ предпрѣзднствѹ.]*⁶⁰

Прокѣменѹ, гласѹ ѿ:

Оѹстѣа моѣа возгл҃голютѹ прѣмрѣстѹ, * и подѣнѣе срѣца моегѹ рѣзѹмѹ.*⁶¹

Стѣхѹ: Оѹслѣшнѣтѣ сѣа, вснѣ ѿзѹбѣцы: * вѣдшнѣтѣ, вснѣ живѹщнѣи по вселѣннѣй.*⁶²

Иплѹ ко ѣврѣомѹ, зачѣало тнѣ, ѡ полѹ.*⁶³

Рѣтѣе, [и,ѣ] всѣахѹ первоѣцѣннѣкѹ, во ѣже приноснѣти дѣры же и жѣртѹвѹ, поставлѣемѹ вѣвѣтѹ: тѣмѹже потрѣба имѣтнѣ что и семѹ, ѣже принѣсѣтѹ. [а] Ище вѣ оѹбо бѣлѹ на зѣмлнѣ, не вѣ бѣлѹ

^{59*} у изворнику: мнѣрополѣе.

^{60*} тропар и кондак чѹдотѣорној Пеѣској икѹни Прѣсѣте Богородице Одигитрије видѣти у ѣној службѣ у петак по Вѣзнѣсѣнѹ. Оѹако се пѣѹа у Пеѣској патрѣаршнѣи гдѣ се налазе мошти свѣтѣлѣа Данила, а другдѣ могуѣе изоставити.

^{61*} Пс. 48,4.

^{62*} Пс. 48,2.

^{63*} Евр. 8,3-6 (зач. 318 од пола).

сцѣнникъ, сѣщымъ сцѣнникомъ приносящымъ по законѣ дары: [ѣ] Иже образѣ и стѣни сдѣжаты нѣныхъ, ꙗкоже гл҃голаше бысть мωυ̅сею, хотѣхѣ сотворити скинію: виждь бо, рече, сотвориши всѣ по образѣ показанномѣ ти на горѣ. [ѣ] Нынѣ же лучшее оубо чинѣ сдѣженіе, по елику и лучшаго завета есть ходатай, иже на лучшаго ѡбѣтованиа възакониса.

Ἄλληθία, [γλαῖς β]:

[Ἐπίγειο:] Οὐστὰ πρῆναγω ποδῶν [β] πρεμροστων, * и азыхъ егѡ възгл҃голетъ сдѣхъ.*64

[Ἐπίγειο:] Законъ б҃га егѡ въ срѣцѣ егѡ, * и не заплнѣтъ стѡпы егѡ.*65

Ἐναιε Ὡ ματ. Δεα, Захало ѿ.*66

Рече гдѣ своихъ оубо чинѣхъ: [ѣ. ѿ] Вы есте свѣтъ мѣра: не можетъ градъ оукрытиса верхѣ горы стѡл. [ѣ] Нижѣ вжигаютъ свѣтильника, и поставляютъ егѡ подѣ спѣдомъ, но на свѣщницѣ, и свѣтитъ всѣмъ, иже въ храмниѣ [сѣтъ]. [ѣ. ѿ] Такъ да просвѣтитъ свѣтъ вашъ предѣ члѣвѣки, ꙗкѡ да видятъ ваша дѡбра дѣла: и прославятъ ѡца вашего, иже на нѣбѣхъ. [ѣ. ѿ] [Да] не мните, ꙗкѡ прѣидѡхъ разорити законъ, илѣ прѣрѡки: не прѣидѡхъ разорити, но исполнити. [ѿ] Ἄμινъ бо гл҃голю вамъ: дондеже прѣидетъ нѣбо и земля, иѡта едина, илѣ едина черта не прѣидетъ Ὡ закона, дондеже всѣ бѣдѣтъ. [ѣ. ѿ] Иже аще разоритъ единѣ заповѣдей сихъ малыхъ, и научитъ такъ члѣвѣки, мнѣ наречѣтъ въ цр҃твѣи нѣнѣмъ: а иже сотворитъ и научитъ, сѣи велѣи наречѣтъ въ цр҃твѣи нѣнѣмъ.

Причастенъ:

Въ пѡматъ вѣчнѡ бѣдетъ прѣникъ, [Ὡ сдѣха сла не оубоитъ.]*67

64* Пс. 36,30.

65* Пс. 36,31.

66* Мт. 5,14-19 (защ. 11).

67* Пс. 111,6 и 7.

МЕСЕЦА ДЕЦЕМБРА У 20 ДАН.

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ОЦА НАШЕГ ДАНИЛА II, АРХИЕПИСКОПА СРПСКОГ.*68*69

Вети српски архиепископ Данило живео је и делао у време српских краљева: Милутина и Стефана Дечанског, и цара Душана.*70 Властелински син; остаде јединац у својих знатних и богатих родитеља,*71 пошто му помреше браћа и сестре још за његова детињства. Као дете, Данило мољаше родитеље да га даду учитељу да се учи књизи, али они, уцвељени смрћу своје деце, нису хтели да њихово јединче изнурава себе учењем. Међутим малишан остаде упорно при својој жељи, и умоли једног рођака свог да га тајно од родитеља одведе к учитељу. Даровит и врло приљежан, Данило убрзо постаде најбољи ученик, и превазиђе све своје вршњаке и другове у школи, тако да му се сви дивљаху. Родитељи пак његови спочетка веома туговаху, но када дознадоше где се налази њихов син и како је напредан у учењу, примирише се и препустише се у свему вољи Божјој.

Међутим у дечака Данила, упоредо са чежњом за знањем, стаде се бујно развијати и чежња ка целомудрију, чистоти, посту, бдењу, молитви, к врлинама којима се одликују зрели људи. Подвизавајући се у тим врлинама, он се поче много интересовати подвижничким животом. Волео је да се срета са монасима, указивао им је дужно поштовање, ступао је с њима у разговоре о монашком животу. И ускоро у њему се разгоре жеља да и сам постане монах. И он често мољаше Бога да га удостоји монашког чина. Много слушајући о чудесима у светом граду Јерусалиму и у Светој Гори Атону, он већ у таком узрасту сагореваше од жеље да посети та света места. Али за то још не беше наступило време.

Када Данило постаде пунолетан, краљ Милутин га узе на свој двор, пошто беше дознао за његове изврсне особине. Краљ га заволе, и држаше га близу себе, и указиваше му посебну пажњу. Но Данило се не погорди, него се и на двору држаше скромно и смирено, непрекидно чезнући за монашким животом и чекајући од Бога згодну прилику да ту своју чежњу оствари.

^{68*} Може се читати као Синакарско житије на своме месту, после 6. Песме канона.

^{69*} Узето из „Житија светих за месец децембар“ преп. Јустина (Поповића), стр. 570-583.

^{70*} Краљ Милутин владао од 1282. до 1321. године; празнује се 30. октобра. – Свети Стефан Дечански владао од 1321. до 1331. године; празнује се 11. новембра. – Цар Душан владао од 1331. до 1346. као краљ, а од 1346. до 1355. године као цар.

^{71*} Година, место рођења и световно име светог архиепископа Данила не знају се.

Благочестиви краљ Милутин често је путовао по својој земљи, обилазећи цркве и манастире, клањајући се светињама и раздајући богату милостињу. На једном од таквих путовања у свити благочестивог краља налазио се и Данило. За време боравка у манастиру Свете Тројице, Сопоћанима, Данило се зближи са једним богоугодним старцем монахом, и у разговору с њим откри му чежњу душе своје за монашким животом, и моли га да му помогне да ту чежњу оствари. И када се краљ и његова свита после богослужења повукоше на одмор и починак, христочезњиви млади властелин се тајно, ноћу, искраде из манастира са споменутиим старцем, монахом, и вођен овим побеже у манастир светог Николе, у Кончул, на реци Ибру. Ту игуман тога манастира Николај замонаши бегунца са краљевог двора давши му име Данило.

Давно жељан монаштва, Данило се свом душом даде на испуњавање монашких завета; ревносно посећујући заједно са другима црквена богослужења и у току дана радећи све манастирске послове, Данило се ноћу насамо предавао бдењу, богоразмишљању и непрестаној молитви. Молитва, сузе умилења и покајања, пост и други подвизи убрзо учинише те Данило постаде образац за друге монахе. Глас о његовим подвизима пронесесе на све стране. Дође тај глас и до ондашњег архиепископа Српског Евстатија.^{*72} Он га позва к себи, јер му беху потребна просвећена и побожна духовна лица. И много пута архиепископ позиваше к себи Данила, али он никако није хтео да остави омиљено му место свога подвижништва. То примора архиепископа те се обрати краљу Милутину, да он нареди монаху Данилу да се одазове захтеву архиепископову. Краљ саветова преподобноме Данилу да испуни вољу преосвећенога, и писаше му овако: „Ти си се свагда одликовао оданошћу и послушношћу мојој вољи; поступи и сада по моме захтеву и жељи. Уосталом, ти сам добро знаш, је ли похвално не слушати архиепископа. Он ме је више пута и оправдано молио о томе“.

Тада преподобни Данило, у нади да га Бог неће лишити Своје благодатне помоћи, реши да отиде к архиепископу. Узевши благослов од игумана и опростивши се са братијом свога манастира, он отпутова к архиепископу Евстатију, чији се двор налазио у манастиру Жичи. Архиепископ га прими са великом љубављу и рукоположи за јеромонаха, и задржа на свом двору.

^{72*} Евстатије II био српским архиепископом од 1286. до 1304. године.

Налазећи се поред архиепископа, преподобни Данило продужи свој подвижнички монашки живот, напредујући у врлинама. У исто време он обављаше разне налоге архиепископове и дужности у управним пословима црквеним. Личан и речит, он имађаше „дар од Господа да мудро и паметно говори пред царевима“, по речи пророка Исаије. Тако проведе он годину и по дана поред архиепископа.

Међутим преподобног Данила не напушташе његова давнашња пламена жеља: да види Свету Гору, и у њој манастир Хилендар, задужбину светог Стефана Немање и сина му светога Саве, у којој су се они подвизавали, и оставили је своје потомству као небеску драгоценост. Веома волећи и ценећи ову свету задужбину, краљ Милутин је царски обнови и прошири. Усто на молбу ондашњег Хилендарског игумана Киријака, Милутин подиже недалеко од манастира на самој морској обали пирг, утврђену кулу са црквом Светога Спаса, ради заштите манастира од морских разбојника. Но игуман Киријак ускоро умре. Архиепископ Евстатије и краљ Милутин, у бризи да изаберу достојног прејемника, сазваше духовни сабор ради саветовања, и сабор једнодушно изабра јеромонаха Данила за игумана Хилендарског.

Избор преподобног Данила за игумана Хилендарског пада у мучно и тешко време не само за Свету Гору Атонску већ и за сву Грчку царевину, Византију. У то време Турци су се већ кретали ка Цариграду; настојавали су да се из Азије морем пребаце и у Европу. Грчки цареви су предузимали све мере за заштиту хришћанā од неверникā. При томе старали су се и за помоћ са стране. Тако је краљ Милутин помагао грчком цару Андронику Старијем против Турака у Азији. Затим грчки цар би принуђен да прибегне стварању најамничке војске; у том циљу он узе Шпанске Каталонце. Но најамничка војска не хте се држати уговора, и ускоро ступи у везу с Турцима, и постаде љути противник православног хришћанског царства. Они су пљачкали, рушили и палили куће по целом Балканском полуострву. По обалама пак грчких мора харали су морски разбојници, особито Венецијански. Ови сувоземни непријатељи, Каталонци, и морски – првенствено Венецијанци, не оставише на миру ни Свету Гору Атонску. Преувеличани гласови о богатствима Светогорских манастира привлачаху разбојнике, који у дивљачким налетима не штеђаху становништво, већ не гледајући ни на звање ни на узраст убијаху, пљачкаху, одвођаху у ропство. Од тих разбојника, иако хришћана – латина, не остаде поштеђена ни српска светогорска лавра – Хилендар.

Ето, у тако тешко време преподобни Данило би назначен за игумана у Хилендару. Краљ Милутин и архиепископ Евстатије испратише игумана Данила са богатим даровима за свету Хилендарску лавру. Стигавши у Хилендар игуман Данило се предаде још строжијим духовним подвизима, проводећи живот у најдубљем смирењу и испосничком молитвеном подвизавању. При томе он доживљаваше многа искушења и нападе од злих духова, који се на све могуће начине паштаху да га омету у његовим молитвеним подвизима, нарочито ноћним, наводећи на њега разне страшилне и страхотне привиде. Но све то он савлађиваше и побеђиваше свесрдном молитвом, богомудрим пошћењем, трпљењем, ослањањем на Бога, и приморавањем себе на све веће и веће подвиге. Лични пример игумана и његове топле красноречиве поуке подражаваху и шираху међу манастирском братијом једнодушност, слогу, међусобну љубав и ревнитељску радост у подвизима.

Тако прође доста времена. Но наступише нове прилике које захтеваху од игумана Данила нове подвиге: заштиту Хилендарске обитељи од споменутих разбојника, који пустошаху и разараху сву Свету Гору. У утврђени и уређени Хилендарски манастир беху се збегли многи мирјани, тражећи ту себи крова, заштите и прехране. Све манастирске залихе беху стављене на расположење гладним људима. Но када залиха несташе, сви стадоше трпети глад. Најзад, у опседнутом манастиру почеше и људи и стока умирати од глади. Неки због тога решише да беже из опседнутог манастира; али при покушају бекства непријатељи их похваташе, па неке од њих убише а неке у ропство одведоше. Међутим игуман Данило, јак вером и храбар надом у Бога, не падаше духом. Непријатељ је чинио силне напоре да продре у Хилендар: много пута је покушао да развали манастирску капију, или да пробије бедеме; често пута је стрелама засипао манастир, али никако није успевао да се увуче у манастир. Преподобни Данило је храбро бранио манастир и јуначки подносио рат и глад, сав ослоњен на Господа непрестаном молитвом. Тако он издржа три и по године у утврђеном манастиру, опседнутом од непријатеља. А када непријатељ једно време одступи од манастира, брижљиви и далековидни игуман Данило реши да спасе манастирске драгоцености. Зато он најпре осигура даљу заштиту и одбрану манастира са онима што остају, а сам са неколицином братије узне свештене утвари и драгоцености, и крену у Србију да их тамо склони, да их се непријатељ не би дочепео ако му Хилендар падне у руке. На том путу преподобни Данило се пробијао кроз крајеве, заузете и опустошене од непријатеља. Но помоћу Божјом, провлачећи се кроз сваковрсне опасности, он

благополучно стиже у ондашњу српску престоницу, град Скопље, предаде краљу све црквене драгоцености, и исприча му све муке и недаће које непријатељи задају Светој Гори. Краљ Милутин с радосћу прими игумана Данила, и дивљаше се како се он са толиким благом пробио посред самих непријатеља и стигао жив, и здрав. Притом краљ свесрдно и с брижном љубављу мољаше преподобнога оца Данила да остане код њега док садашње опасности не мину Свету Гору и пут који води ка њој. Али преподобни никако не пристајаше да борави ван Свете Горе, готов да одмах крене натраг уздајући се у милост и помоћ Божију и опомињући се речи Господње, да се не треба бојати оних који убијају тело а души не могу ништа учинити. Као добар подвижник он беше решен претрпети све оскудице и беде, па и саму смрт, али не остављати поверену му обитељ.

Стога се преподобни са много љубави опрости с краљем и крену натраг у Свету Гору. На том обратном путу он доживе многобројне опасности, али га из свију њих спасаваше нарочито промишљање Божје о њему и богодана му мудрост.

Стигавши најзад у Хилендар, преподобни га затече пред падом: јер браниоци манастира дуго већ времена опседнути страдаху од глади и жеђи, и већ беху готови да се предаду непријатељима. Преподобни Данило одмах посла неке своје искусне и вичне људе, те се они некако пробише до мора, купише лађу пшенице, и доставише је манастиру. Затим преподобни најми у околини Свете Горе наоружане војнике за заштиту Хилендара од непријатеља. А непријатељи, чувши да се игуман Данило вратио у Хилендар и сабрао тамо војнике, не усудише се да те године нападну манастир, него се расејаше по свој Светој Гори, свуда харајући и пљачкајући. А када се, по опустошењу Свете Горе, варвари враћаху натраг, и један одред њихов пролажаше у близини Хилендара, војници што се налажаху у Хилендару стадоше молити преподобнога Данила да им допусти да нападну непријатеља. Преподобни беше против тога не желећи их излагати опасности и раанама. Међутим они, уздајући се у Господа и Пречисту Богородицу и у молитве преподобнога, начинише заседу на врло згодном месту за напад, и ту изненада нападоше на пролазеће варваре. Мноштво непријатеља би рањено, побијено, и много их везаних у манастир доведено, и много оружја и драгоцености заплењено. Преподобни Данило виде у томе очигледну помоћ Божју, узнесе пламену благодарност Богу, а заплењене драгоцености посла на поклон краљу Милутину по неколицини верних слугу.

После тога преподобни се поново даде у строге манашке подвиге, проводећи сво време у молитви, посту и богоразмишљању. За своје врлине, велике трудове и мудрост он код свију стече велику љубав и поштовање.

Након немного времена пронесе се вест по Светој Гори да се варвари поново спремају да изврше напад на Хиландар, са намером да овога пута потпуно сврше са њим. Похлепни на богатство Хиландара, они су жудели да га се ма на који начин докопају. Преподобни Данило, дознавши о томе и очекујући себи смрт од варвара, оде у руски манастир светог Пантелејмона к своме духовном оцу да се види и поразговара с њим. Тамо се он са својим духовним оцем издвоји у високи манастирски пирг (= кулу), и проведе с њим насамо у разговору цео дан и ноћ. Међутим непријатељи нађоше себи помоћнике: поткупише златом два хиландарска служитеља, који, заведени ђаволом, обећаше предати им преподобног Данила у руке. И док преподобни борављаше у Руском манастиру, непријатељи смислише да се заједно са поткупљеним слугама увуку на неки начин у Руски манастир и ухвате преподобног Данила. Зато они ноћу одоше Руском манастиру. Поткупљене слуге стадоше куцати на манастирску капију, молећи да их пусте унутра ради виђења са преподобним игуманом Данилом поводом неких манастирских послова. Али се оци побојаше, и не пустише их све до јутрења.

Преподобни Данило, обавештен о њима, замоли да их пусте к њему. Као повод свог доласка слуге наведоше неки измишљени разлог. Незлобив и простосрдачан, преподобни им поверова. Но у праскозорје, када преподобни, ходећи поред манастирског пирга, читаше Часове, угледа у даљини као неко јато огромних птица. А када се развиде, показа се да су то чете варвара. Халачући, они опколише манастир и свим силама наваљиваху да пробију манастирске бедеме. Најзад провалише унутра, и почеше дивљачки пљачкати и уништавати. Притом захтеваху да им предаду игумана Данила, иначе ће манастир до темеља срушити и спалити. И стварно, они запалише храм и келије. Затим наслагаше силна дрва, даске и сламу око пирга у коме се скривао преподобни, па запалише. Пламен се стаде високо дизати; слуге што беху у кули са преподобним, стрелама засипаху с куле варваре, и многе ранише и убише. Тада завереници који беху са тим слугама, почеше наговарати остале слуге да преподобног Данила предаду у руке непријатељима, да би на тај начин спасли своје животе. Но проницљиви и прозорљиви игуман подвижник осети и схвати ту издајничку заверу, и мудро се снађе: на врху куле бејаше црква, кључеве од ње преподобни узе тајно, позва све

у цркву да се помоле Богу и да се опросте међу собом пошто су на домаку смрти; сам пак у души својој непрестано призиваше Господа у помоћ. Када уђоше у цркву, онда слуге, верне преподобноме, на уговорени знак изненада разоружаше заверенике, па са преподобним Данилом изађоше из цркве закључавши издајнице у њој. Међутим пламен већ досезаше до врата; преподобни нађе мало воде и нешто вина, изли их на огањ, те тако умањи силу огња. Утом Господ показа к њима милост Своју: одједном са врха Атона дуну силан прохладни ветар, који стаде разгонити дим и гасити огањ, и својом свежином спасе од неподношљиве врућине оне што се налажаху у кули. Тако то трајаше до подне, када непријатељи изађоше из манастира и распоредише се да ручају. Одједном међу њима настаде нека пометња и узбуна: они дохватише своје оружје, поскакаше на коње, и брзо одјурише од манастира. Преподобни Данило спрва сматраше да је посреди нека њихова нова замка или лукавство, и не напуштајући кулу усрдно вапијаше ка Господу. Међутим прође доста времена а непријатељи се не враћаху. Најзад светитељ дознаде да су главне старешине варвара оставили Свету Гору са својим војницима, па су зато и они што су харали и зулумили по Руском манастиру и држали у опсади кулу напустили то и побегли. Доживевши све то, преподобни узнесе благодарност Богу за такво чудесно спасење своје.

Оставивши Руски манастир, преподобни Данило са својом духовном децом и сапутницима упути се у светогорски Ксиропотамски манастир Светих 40 мученика, што је на морској обали. Тај манастир је у своје време био много помогнут светим Савом, првим архиепископом Српским. Ту преподобни Данило уписа себе и своје родитеље у манастирски поменик. И пошто проведе тамо неколико дана у молитви, он се врати у свој манастир Хилендар.

После пустошења и пљачкања Свете Горе у току три и по године од стране пљачкашких латинских крсташа, у Светој Гори се стаде постепено васпостављати спокојство и редован монашки живот. На очишћењу Балкана од ових варвара заједно су радили грчки цар Андроник и српски краљ Милутин.

Када се на Светој Гори зацари поново тишина и спокојство, преподобни Данило, увек жељан усамљенничког подвижничког молитвеног тиховања, реши да се повуче са игуманског положаја. Тако, за игумана Хилендарске обитељи би постављен његов ученик Никодим, а он се повуче у келију светога Саве на Кареји, где се у своје време подвизавао у молитвеном тиховању сам свети Сава, и оставио властити Типик за живљење у тој његовој молчалници. Преподобни Данило се свом душом

предаде подвижничком живљењу по Типику светога Саве: с великим усрђем и љубављу он све време провођаше у молитви, пошћењу, свеноћном стајању, метанијима, песмопјенијима, и осталим светим подвизима, за којима је чезнуо још од ране младости. Велики и неподражљиви беху његови монашки трудови: строгим постом он мораше тело своје; проводећи све ноћи у молитвеном бдењу, појању псалама и метанијима, он до самог расвитка не даваше себи ни најмањег одмора. Таким животом он стече дар обилних суза. Многе нападе и лукаштине приређиваше му ђаво у време тих подвига; али светитељ тада скидаше са себе крст који је увек носио на прсима, ограђиваше њиме себе са вером и молитвом, и тако уништаваше и развејаваше тиме сва лукавства вражија. То беше његово уобичајено оруђе и оружје у искушењима и нападима на њега од стране демона. Преподобни сијаше својим врлинама тако да многи монаси Свете Горе стадоше долазити к њему ради духовне утехе и савета.

У време када се преподобни Данило подвизаваше у Карејској испосници, у његовој отаџбини Србији настаде рат: против краља Милутина устаде његов брат Драгутин, са намером да помоћу Угарскога краља отме престо Милутина и на њега посади свога сина Урошицу. Милутин се нађе у великој опасности. Бојећи се упада непријатеља, он смести драгоцености своје у манастиру Бањска. Али он не имађаше поверљива човека, коме би поверио чување тих драгоцености. Утом епископ Бањске умре. Тада се мисао краља Милутина задржа на вредном Данилу, бившем игуману Хилендарском. И он стаде слати к њему у Кареју једног изасланика за другим, позивајући га к себи. Сав предан усамљеничким подвизима, преподобни Данило дуго се отказиваше. Али га неодступне молбе краљеве најзад примораше, те он реши да остави омиљено место свога молитвеног подвижничког тиховања и самовања. А зашто га је краљ звао, преподобни није знао. Краљ се неисказано обрадова доласку светога Данила, обасу га великом љубављу, и ускоро му у четири ока подробно исприча своју муку и неопходну потребу да се он, Данило, прими за епископа Бањске и да узме под своју управу манастир светога Стефана у Бањској, где су смештене драгоцености. Овај краљев предлог и молба и захтев силно огорчи преподобног Данила, и он упорно одбијаше то не желећи се растати са омиљеном Светом Гором и тамошњим подвижничким молитвеним тиховањем. Али краљеви разлози и молбе, и стварно тежак положај краљев, принудише најзад преподобнога да пристане, нарочито када му краљ обећа да ће га, ако се помоћу Божјом срећно врати из рата, отпустити у Свету Гору.

Тако свети Данило би посвећен за епископа Бањске и постављен за настојатеља манастира светог Стефана. Тамо краљ тајно од свих уручи преподобноме све драгоцености, и крену са војском против брата, иако то ни најмање желео није. По вољи Божјој рат се срећно сврши по краља Милутина. Свети Данило би посредник – миротворац међу браћом: измири краља Драгутина и Милутина; убеди Драгутина да се насвагда одрекне потхвата, увредљивих за хришћанска осећања.

После тога епископ Данило стаде упорно молити краља Милутина да га отпусти у Свету Гору. Мада краљ покушаваше на све могуће начине убедити преподобнога да остане у отаџбини, овај никако не хте на то пристати, и отпутова у љубљени Хилендар. Тамо се настани у споменутом пиргу, и поново се предаде својим милим пређашњим подвизима монашким са неподражљивом ревношћу. Као свагда, тако особито сада, он се посвећује читању и изучавању књига Светога Писма. А то читање и изучавање Светога Писма беше сво оградањено и прожето молитвом; постом, бдењем, смиреноумљем, радосним самомучењем, и осталим светим подвизима. Кроз све то у светог епископа – подвижника појача се његова давнашња жеља да отпутује у Свету Земљу и поклони се тамошњим хришћанским светињама. Сматрајући да је сада најзгодније време за то, он се стаде спремати за пут.

За ту светитељеву намеру сазнаде у Србији краљ Милутин, и веома се ожалости, јер му је епископ Данило и сада, у 1316. години, као и до тада био веома потребан као човек у кога је он имао потпуно поверење и чије је савете високо ценио. И краљ стаде упорно призивати к себи преосвећеног Данила и молити га да одложи своје намеравано путовање у Свету Земљу и дође у Србију, и тако и овом приликом докаже љубав и оданост к њему.

Не знајући краљеве намере, свети Данило испуни усрдне краљеве молбе и по трећи пут допутова у Србију. Краљ се веома обрадова доласку епископа Данила и одлучно му изјави да га више неће пустити од себе, пошто му је потребан као наставник и саветник. Преосвећени Данило, видећи да ништа не помажу ни откази ни молбе, са тугом за омиљеном Светом Гором смерно рече: „Нека је за све благословено име Господње“. Пошто пак Бањска епископија беше укинута, краљ упути епископа у архиепископију к архиепископу Српском Сави III, који му додели у своме дому келију, као будућем свом прејемнику, јер краљ Милутин, наговарајући епископа Данила да се врати у Србију, обећа му престо светог Саве.

Архиепископ Сава III ускоро умре. На архиепископски престо би уздигнут, вероватно по препоруци светога Данила, његов ученик, хилендарски игуман Никодим,^{*73} који је сијао побожношћу и врлинама, а свети Данило би постављен за епископа Хумског, 1317. године.

Најзад, стари краљ Милутин се разболе, и после кратке болести у свом дворцу у Неродимљу, издахну на рукама светога Данила, 20. октобра 1320. године. Свети Данило, као његов бивши духовни отац, узео учешћа у сахрани краља у његовој задужбини, манастиру светог Стефана у Бањској, сагласно давнашњој жељи покојнога краља.

После краља Милутина на престо ступи његов син, свети Стефан Дечански.^{*74} Одмах после свог крунисања он призва и приближи себи епископа Данила, кога је из младости своје заволео и ценио као мудрог саветника његовог оца, а нарочито као свог помоћника и заштитника у тешким невољама. Благодаревши заузимању и посредовању епископа Данила Стефан Дечански је ослобођен из заточења у Цариграду и коначно помирен са оцем, краљем Милутином.

Сада, преосвећени Данило постаде новоме краљу први учитељ, саветник и помоћник. У почетку своје владавине Дечански се нађе у многим тешкоћама, како унутрашњим тако и спољашњим. Нови краљ се морао бранити од унутрашњих непријатеља и супарника својих: свога брата од стрица Владислава, сина краља Драгутина, и свога рођеног брата по оцу Константина. Исто тако ваљало је бранити и себе и Србију и од спољашњих непријатеља. Бугарски цар Михаил отера од себе своју жену Неду, сестру Стефана Дечанског, и рађаше на зближењу и савезу са Грцима противу Срба. Стефан Дечански је морао и да се оружјем брани и да прибегава мирним преговорима. За такве пак преговоре не беше тада човека способнијег од епископа Данила. Краљ Дечански повери епископу Данилу вођење тих преговора и са бугарским царем Михаилом и са грчким царем Андроником Млађим. И он обави те преговоре са потпуним успехом.

Но вршећи разна краљева посланства и обасипан љубављу и пажњом и почастима од стране краља, епископ Данило није могао заборавити своје омиљено усамљеничко подвизавање и молитвено тиховање у Светој Гори. Зато он, после ових успешно извршених посланстава, отпутова опет у Свету Гору. Но у време тог његовог одсуствовања, у Србији умре архиепископ Никодим, 13. маја 1324. године. Краљ Стефан Дечански

^{73*} Спомен његов Црква празнује 11. маја.

^{74*} Ступио на престо 6. јануара 1321. године. – Спомен његов празнује се 11. новембра.

одмах стаде позивати из Свете Горе светога Данила, не извештавајући га ништа о својој намери, само га позивајући да му дође ради саветовања. Преподобни Данило се одазва позиву и дође у Србију. Тада Сабор све земље Српске, сазван краљем, једногласно изабра 14. септембра, на Крстовдан, 1324. године епископа Данила „за архиепископа свих Српских и приморских земаља“. У то време епископу Данилу беше педесет година.

Ступивши на престо светога Саве, архиепископ Данило се свом душом својом предаде раду на добро Цркве своје тако вољене отаџбине. Сам стуб и пример побожности, мудрости и ревности, он богомудро владикуваше: дизаше и украшаваше цркве, просвећиваше паству своју еванђелском просветом, свуда и свиме радећи на томе да душе своје пастве сачува од разних заблуда и утврди у вечној Истини Христовој. Зато је много радио на просвећивању свештенства и ширењу светих и свештених књига. Сав се залагао да се богослужење врши правилно и благољепно.

Свети Данило, у својој разноврсној делатности еванђелској, ишао је стопама светога Саве и његових најбољих наследника. Настављао је што су добри и ревносни архиепископи започели, и исправљао што су слаби покварили. Милутинов помагач, он као да се, нехотице, такмичио са својим краљем у множини, лепоти и богатству задужбина. Споменути само најважније, биће доста. Подигао је у Пећи храм Богородице Одигитрије – Путеводитељке, с два мала храма у њој, светом Јовану и светом Арсенију, где је набавио грчке књиге и осигурао службу грчким монасима. Саградио је црквицу светог Николе крај своје велике задужбине. Смислио је и извео испред Пећских храмова красну, иконописану, припрату с патосом. Сазидао је пирг, с црквицом светог Данила на врху и са звонима, с Приморја мучно довозеним. Завршио је прекинуту обнову Жиче, опустелу од Кумана, покрио ју је, дигао је стуб, иконописао трпезарију и подигао једну дрвену зграду. Мудар и речит, имао је дара и вештине за свако земаљско дело. Градитељ и садитељ, свети архиепископ је правио од пустоши и дивљине питому и уљуђену земљу. При сваком послу је неодступно стајао, док га није довршио. Осим великих задужбина, он је још у Магличу обдарио цркву светога Ђорђа, подигао је палате и саградио келије. У Јелшици је подигао цркву светог Михаила и двор. У Лизици је обновио цркву светога Саве. Све своје задужбине опколио је виноградима, воћњацима и вртovima. Где није стигао подићи цркву од камена, градио ју је од дрвета.

Свети архиепископ Данило знаменит је не само као побожни подвижник, црквени и државни радник, него и као веома просвећен човек и писац. Његов присни ученик, који је и написао његов Живот, сведочи да је Данило био веома начитан, много волео књигу и бринуо се за ширење књиге у Србији. Као писац он је оставио чувено дело: „Животи краљева и архиепископа српских“.

Неуморан у служби Богу до краја живота, смирен монах и храбар ратник, дубок мислилац и окретан државник, искрен испосник и „искусан делима ... световнога живота“, одушевљен уметник и савестан књижевник, пун мисли о небеском животу и потпуно предан обрађивању земље, сав на небу душом, и сав на земљи са небеском Истином, свети архиепископ Данило мирно се упокојио у Господу у време цара Душана ноћу између 19. и 20. децембра 1337. године.

Велики монах, велики подвижник, велики јерарх, велики трудољубац и велики родољуб, свет душом и умом и срцем, он се још за живота удостојио од Господа дара чудотворства. На престолу светога Саве као архиепископ провео четрнаест година и три месеца.

Његовим молитвама, Господе Исусе Христе, помилуј и нас грешне, и удостој нас свом душом служити Теби кроза све векове. **Амин.**

Гроб архиепископа Данила II у Цркви Богородице Одигитрије,
у Пећској патријаршији 1337. г.).

